VALLA TEATAJA

Nr 11 (56) PÕHJA-PÄRNUMAA VALLA INFOLEHT 30. november 2022

Põhja-Pärnumaa valla lasteaiad edendavad laste liikluskasvatust

TOIMETUS
koostöös Vändra ja Pärnu-Jaagupi lasteaedadega

Käesoleval aastal tekkisid Vändra ja Pärnu-Jaagupi lasteaedade õuealadele vahvad ja igapäeva liikluses olulised teekattemärgistused. Toimetus uuris, kuidas lasteaiad sellise idee peale üldse tulid ja kas tegemist on ühise projekti või põneva kokkusattumusega.

Vändra Lasteaed ühendab endas kolme toredat ja omanäolist lasteaiamaja: Vändras asuvat kuue rühmaga Rukkilille, nelja rühmaga Mürakaru ja ühe rühmaga Vihtra maja. Kolme maja peale kokku käib lasteaias 175 last. Seda suurt lasteaiaperet ühendab visioon parimast võimalikust alusharidusest kõigile piirkonna lastele. Neil on ühiselt loodud väärtused, arengu- ja õppekava, juhtkond ja maailma parim hoolekogu. Lasteaia hoolekogu eestvedamisel on laotud puid, uuendatud õuealasid, võetud maha ülekasvanud hekk ning isegi lammutatud ja ehitatud õuepaviljone.

Kevadel tegi Vändra lasteaia hoolekogu ettepaneku markeerida lastele lasteaia õuealadele liiklusrajad. Samaaegselt oli tellitud Transpordiametilt liikluskoolitus kõigi kolme maja õpetajatele, kus tuletati meelde vanu tarkusi ning omandati uusi teadmisi ja metoodikaid liikluskasvatuse läbiviimiseks.

Projekti finantseerimisotsus tuligi lasteaia hoolekogult, kes otsustas koguda raha liiklusradade rajamiseks ning lastevanemate eestvedamisel korraldati maikuus Rukkilille ja Mürakaru majade hoovis kevadlaat. Selle ürituse raames müüsid lapsevanemad omavalmistatud küpsetisi, käsitööd ja ettekasvatatud taimi. Kohal oli isegi jäätise- ja suhkrutimasin. Lapsed said osa laadamelust, õppisid rahatarkust ning veetsid vahva õhtupooliku koos oma pere ja lasteaiakaaslastega. Laada müügitulu ületas kõigi ootuseid ja lasteaia eelarvest tuli liiklusradade lõplikuks valmimiseks lisada vaid 300 eurot.

Hoolekogu esimees Priit Rebina koostas liiklusradade planeeringu arvestades Transpordiameti soovitusi ja pidas läbirääkimisi mitme ettevõttega, kelle hulgast valitigi sobiv tööde teostaja. Kõige selle tulemusel veetis hoolekogu esimees ühe laupäeva (täpsemalt 2. juuli – selle tõeliselt kuuma suvepäeva) lasteaia hoovis ja hoidis liiklusradade valmimisel valvsalt silma peal. Suur oli esmaspäeval laste ja õpetajate üllatus nähes nädalavahetusel valminud liiklusradasid oma õuealadel. Sellest päevast alates on liiklusrajad igapäevases kasutuses.

Transpordiametilt sai Vändra lasteaed kolme maja liikluskasvatuse läbiviimiseks uusi õppemänge ning hoo sai sisse ka „Liiklusvankri“ projekt. Sügisel meisterdasid Pärnjõe kooli õpilased tööõpetuse tunnis Transpordiametilt saadud liiklusmärkidele alused ja kõigile kolmele majale oma ratastel puidust kasti märkide hoidmiseks. Laste endi lemmik on päriselt põlevate märgutuledega valgusfoor. Vändra lasteaia õuealadele ei ole joonistatud ülekäigurada. Selle põhjus on väga lihtne ja õpetlik – nimelt järgiti koolitaja soovitust, et ülekäigurada on tähtis koht, mida laps peab alati märkama. Kui see kuulub igapäevase mägmaa juurde, siis kaob ka ettevaatlikkus. „Sõber sebra“ õppimiseks on Vändra lasteaial matt, mida õpetajad saavad kasutada planeeritud liiklustegevuste läbiviimisel. Lasteaia kinnitusel on neil nüüd liikluskasvatuse läbiviimiseks olemas mitmekülgsed vahendid, oskused ja teadmised. Loodud liiklusrajad on lasteaiale suureks lisandväärtuseks, kus lapsed järgivad parempoolse liikluse reegleid ja omandavad seeläbi oskuse liigelda ka reaalses elus.

Tulevikus soovib Vändra lasteaed leida võimaluse ka asfaldimängude rajamiseks ja laieneda ka asfaldist eemale murualale. Lisaks soovitakse täiendada õpiaia maid ja suurendada elurikkust kõigis lasteaia majade hoovides.

Vändra lasteaia pere on väga tänulik lasteaia hoolekogule ja kõikidele lastevanematele, kelle abiga on Rukkilille ja Mürakaru majade hoovides laste jaoks loodud lisavõimalused õppida liiklemist nii jalgsi kui jalgrattaga!

> **„Meie eriline tänu kuulub hoolekogu esimehele Priit Rebinale ja lastevanematele! Lisaks täname Pärnjõe kooli, Vändra Tare AS-i ja Eesti Höövelliist OÜ-d liiklusvankrite projekti toetamise eest!**
>
> *Vändra lasteaia pere*

Põhja-Pärnumaa valla teises otsas asuv Pärnu-Jaagupi lasteaed Pesamuna ja selles töötav (kuid hetkel lapsehoolduspuhkusel viibiv) tervisedendaja Maarja Rahu on välja uurinud, et Pärnu-Jaagupi piirkonna esimesed ülestähendused lasteaiast pärinevad juba aastast 1923 ning järgneva 60-e aasta vältel kolis lasteaed ainiti ühest majast teise. 1984. aastal hakati ehitama praegust maja, kus täna Pesamuna tegutseb. See oli 18. märtsil 1986. a kui lapsed lubati sellesse uude majja, et edasistes mängu- ja õppetegevustes osaleda. Tänaseks kuuluvad lasteaed Pesamuna alla ka Libatse ja Vahenurme lasteaiad. Pärnu-Jaagupis on lasteaias 7 rühma ja kokku 129 last. Libatses ja Vahenurmes on mõlemais üks liitrühm ja lapsi vastavalt 15 ja 20. Laste vanus lasteaedades jääb 1,5-7 aasta vahemikku.

Sarnaselt Vändra lasteaiaga valmis ka Pärnu-Jaaagupi lasteaia teekattemärgistus projekti „Liiklusvanker“ raames. Kuid seekord mitte hoolekogu, vaid hoopis lasteaia tervisedendaja Maarja Rahu eestvedamisel. Kuna 2021/22 õppeaasta oli kuulutatud Pärnu-Jaagupi lasteaias terviseaastaks, siis just see ajendaski Maarjat sedalaadi projekti ellu viima. Projekti eesmärk oli rikastada uue õppevahendi näol võimalusi liikluskasvatuse teemade käsitlemiseks lasteaias. Valminud asfaldimänge ja teekattemärgistust on oodatud kasutama kõikides vanuses lapsed, kelle on põnev ja õpetlik mängida. „Liiklusvankri“ toel sai edasi arendatud ka asfaldimängudega liikluslinnak, mis kergendab liikluskasvatuse õpetamist ja liiklusvankri kasutamist. Liiklusrada on mõeldud eelkõige aiarühma lastele. Kuna projekt valmis alles käesoleval aastal, siis hetkel on lapsed teekattemärgistust kasutanud rohkem iseseisvalt. Teekattemärgistust aitas ellu viia RoadWolf OÜ. Liiklusvankri ehitusmaterjalidega varustas Pärnu-Jaagipi lasteaeda Boardic Eesti OÜ ja Pärnu-Jaagupi põhikooli õpilased ehitasid vajaliku liiklusvankri valmis. Lisatänu Transpordiametile liiklusmärkide eest!

> **„Aitäh RoadWolf OÜ, Transpordiamet, Boardic Eesti OÜ, Pärnu-Jaagupi põhikool ja lasteaed Pesamuna tehtud töö eest!**
>
> *Maarja Rahu*
> *lasteaia tervisedendaja*

Maarja Rahu nendib, et kuna tervisedenduse tegevusteks ei ole raha eraldatud, siis ongi vajalik erinevate projektide kirjutamine. Pärnumaa Omavalitsuste Liidu poolt korraldatud ning tervise edendamisele suunatud projektivoor „Muna õpetab kana“ on seda Pärnu-Jaagupi ja Vändra lasteaedadele võimaldanud. Mõlemad lasteaedade poolt taotlusvooru esitatud projektid said rahastuse ja see aitaski lastele erinevaid tervist edendavaid tegevusi ellu viia.

Pärnu-Jaagupi lasteaia tervisedendaja sõnul soovib lasteaed Pesamuna edaspidigi erinevatest projektidest osa võtta ja loodetavasti õnnestub tulevikus peredele ka üks tore ohutuspäevgi korraldada. •

Novembri numbris

LUMETÕRJE PIIRKONNAD, *lk 2*

VALLAVALITSUSE SASSIS PÄEV, *lk 3*

PÄRNU-JAAGUPI PÕHIKOOLIST, *lk 4*

SPORDIUUDISEID VÄNDRAST, *lk 6*

TOOTSI TEGEMISTEST, *lk 8*

AASTA KÜLA TIITEL SUUREJÕELE, *lk 9*

PENSIONI MAKSUVABA TULU 2023, *lk 10*

ja palju muud põnevat ja kasulikku!

Vasakul: **Vändra lasteaia õuealad**
Üleval ja all: **Pärnu-Jaagupi lasteaia teekattemärgistused**

Kokkuvõte volikogu novembrikuu istungist

Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu II koosseisu kuueteistkümnes istung toimus 16.11.2022. a Männiku Metsatalus, Intsu külas, Viljandimaal.

- Anti arvamus **Laudaru kruusakarjääri keskkonnaloa nr L.MK.PM-200126** muutmise taotlusele;
- Tunnistati **peremehetuks ehituseks Kergu küla kaevumaja**;
- Anti **luba kinnisasja omandamiseks, Kaansoo küla Põnte**;
- Tunnistati **osaliselt peremehetuks ehitiseks Pärnjõe küla Ait-kuivati**;
- Võeti vastu **Põhja-Pärnumaa valla 2022. a lisaeelarve**;
- Muudeti Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu otsust "Esindajate nimetamine Põhja-Pärnumaa valla haridusasutuste hoolekogudesse" ja **nimetati Vändra Lasteaia hoolekogusse volikogu esindajaks Rein Kontus**.

INFORMATSIOON:

- Ülevaade vallavalitsuse tegemistest andis vallavanem Aivar Mäe.
- Arupärimisele vastasid vallavanem Aivar Mäe ja AS Mako nõukogu esimees Raul Peetson.

Volikogu istung on järelvaadatav:
https://www.youtube.com/watch?v=amo4QFGL9Ck

Ülle Vapper, volikogu esimees
ylle.vapper@pparnumaa.ee

Peremehetute ehitiste hõivamise teated

Põhja-Pärnumaa vallavalitsus teatab, et on võtnud arvele peremehetu ehitistena pumbamaja hoone (ehitisregistri kood puudub). Ehitis asub Põhja-Pärnumaa vallas Aasa külas Kaevumaja katastriüksusel (katastritunnus: **63801:001:0803**). Kaevumaja **viimase omaniku kohta andmed puuduvad**. Peremehetu ehitise hõivamise teade on avaldatud **28.10.22** Ametlikes Teadaannetes.

Põhja-Pärnumaa vallavalitsus teatab, et on võtnud arvele peremehetu ehitistena pumbamaja hoone (ehitisregistri kood puudub) ja kaevu, mis on ehitisregistrisse kantud rajatisena märkega: kasutusest maas (ehitisregistri kood: **220458425**). Kaev ja kaevmaja asuvad Põhja-Pärnumaa vallas Pärnu-Jaagupi alevis, Aia tn 6a katastriüksusel (katastritunnus: **63801:001:0661**). Kaevu ja kaevumaja **viimase omaniku kohta andmed puuduvad.** Peremehetute ehitiste hõivamise teade on avaldatud **28.10.22** Ametlikes Teadaannetes.

Põhja-Pärnumaa vallavalitsus teatab, et on võtnud arvele peremehetu ehitisena Põhja-Pärnumaa vallas Tarva külas asuva kuuri (ehitisregistri kood: **120556686**). Ehitis asub Uue-Kõlli katastriüksusel (katastritunnus **63801:001:0755**). Viimased teadaolevad omanikud on: Maire Valliveere, Ülle Valliveere, Harry Rehe, Peeter Ebrok, Ants Saareoja, Margus Kümmel, Erik Merisalu, Vaike Jürgenson, Ugo Koidu, Jaan Kalda. Peremehetu ehitise hõivamise teade on avaldatud **28.10.22** Ametlikes Teadaannetes.

Vastuväiteid ehitiste peremehetuse või nende kohaliku omavalitsuse poolt hõivamise kohta palume esitada kahe kuu jooksul alates Ametlikes Teadaannetes avaldamisest. Vastuväited palume esitada kirjalikult Põhja-Pärnumaa Vallavalitsusele aadressile Pärnu-Paide mnt 2 Vändra alev Põhja-Pärnumaa vald 87701 Pärnu maakond või e-posti aadressile: vald@pparnumaa.ee

SAAME TUTTAVAKS

Alates 7. novembrist on Põhja-Pärnumaa vallal taustajõuna tööl kaks uut spetsialisti – avalike suhete spetsialist, Eva Soosaar ja ajalehe toimetaja, Arma Koidu.

Minu nimi on Eva. Olen sündinud ja üles kasvanud Vändras. Kõik suved lapsepõlves aga veetsin Samlikul oma vanavanemate juures. Sealt pärineb ilmselt minu armastus looduse ja loomade vastu.

Olen lõpetanud Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli optometeria erialal ja töötanud neli aastat Tallinnas optometristina. Enne Samlikule kolimist töötasin ja reisisin mõned aastad mööda Austraaliat. Viimased kolm aastat olen peamiselt tegelenud ettevõtlusega ja olnud bioloogiaõpetaja Juurikaru Põhikoolis.

Meie vald on suur ja siin toimub väga palju. Minu peamiseks ülesandeks sellel ametikohal on teha Põhja-Pärnumaa rohkem nähtavaks, nii meie oma inimeste seas kui kaugemal. Minu soov on panustada maaelu säilimisse. Põhja-Pärnumaa on väga hea asukoht elamiseks ja soovin oma teadmiste ja oskustega seda näidata kõigile.

Igaüks meist on oma kodukoha esindaja ja oma tegudega saame mõjutada, kuidas meie vald ka teistele paistab. Kui tunned, et sooviksid jagada oma mõtteid valla tulevikust, siis võta julgelt minuga ühendust.

Olen Arma – sündinud, kasvanud ja koolis käinud endises Halinga vallas. Seejärel päris mitmel korral suundunud õppima kodulinna, Pärnusse. Enda kujundusalased teadmisedki olen omandanud Pärnu Saksa Tehnoloogiakoolis ja kujundajana tegutsenud nii enda ettevõttes kui ka töötanud AS Postimees Grupis. Lisaks olen mõnda aega disaininud fännikaupa 3 miljoni jälgijaga ja noorte hulgas tuntud mõjuisikule *Life of Boris*.

Minu esimesed 3 töönädalat valla lehe toimetajana on möödunud põnevalt ja väga kiirelt. Seda eelkõige seetõttu, et teen tööd mida oskan ja armastan. Nende nädalate esimene töövili ehk novembrikuu lehenumber on teie ees.

Ajalehe toimetajana soovin panna senisest suuremat rõhku valla kogukonnaga suhtlemisele ja olla teie ideede või mõtetega alati kaasas. Vajadusel kujundan ka lehes ilmuvad reklaamid valmis ja aitan mõelda, kuidas mõnda ideed näiteks teksti või visuaalse poole pealt teostada. See tähendab, et nii kujundaja kui ka toimetaja ametid on oma sisult tegelikult üsna tehnilised ning loominguga saab tegeleda alles siis kui trükise matemaatiline pool on korras.

Usun, et kohaliku lehe võimuses on väljendada kogukonna tihedat koostööd ja peegeldada elanike kõrget motivatsiooni koduvalla arengus. Oma tööga soovin kaasa aidata valla hea maine kujundamisele ja atraktiivse elukeskkonna arendamisele täna, homme ja tulevikus!

Teade Rail Balticu Tootsi kohaliku peatuse detailplaneeringu koostamise algatamisest

Põhja-Pärnumaa vallavalitsus teatab, et Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu on algatanud 19. oktoobri 2022 otsusega nr 45 Rail Balticu Tootsi kohaliku peatuse detailplaneeringu koostamise ja jätnud algatamata sama korraldusega keskkonnamõjude strateegilise hindamise (KSH).

Planeeritava ala pindala on ligikaudu 4,9 ha. Taotluse kohaselt on Põhja-Pärnumaa vallas detailplaneeringuga hõlmatud Vändra metskond 6 (katastritunnusega 93001:001:0061); Tootsi mnt 3 (katastritunnusega 63801:001:0665), Tootsi mnt 1 (katastritunnusega 80501:001:0076), Tootsi mnt 5 (katastritunnusega 63801:001:0797), 19271 Tootsi-Piistaoja tee (80501:001:0071) ja Anastassia Ivanffi (katastritunnusega 80501:001:0093) Rein Luubi (katastritunnusega 80501:001:0092), Kerliiklustee (katastritunnusega 63801:001:0154) kinnistud ja katastriüksus nr 63801:001:0577, millel lähiaadress hetkel puudub.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Rail Balticu Tootsi kohaliku peatuse ja sinna juurde kuuluva taristu rajamine.

Nimetatud korraldusega jäeti algatamata keskkonnamõjude strateegiline hindamine, sest detailplaneeringu elluviimisel ei ole ette näha planeeringuga kaasnevaid negatiivseid keskkonnamõjusid ega kahjulikke tagajärgi, mis seaksid ohtu inimeste tervise, vara, heaolu või kultuuripärandi.

Kuna Tootsi endise valla territooriumil puudub kehtiv üldplaneering, siis lähtutakse detailplaneeringu algatamisel, koostamisel ja menetlemisel üldplaneeringu menetlemisel ettenähtud nõuetest ja algatamine on planeerimisseaduse § 77 lõike 1 kohaselt vallavolikogu pädevuses.

Detailplaneeringu koostamise käigus teostatakse hüdrogeoloogiline uuring, peatuse müraallikatest tingitud mürafooni hinnang ning rohekoridori toimivuse eksperthinnang ja vajadusel töötatakse välja leevendusmeetmed.

Planeeringu korraldaja on Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus.

Detailplaneeringu algataja ja kehtestaja on Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu.

Planeeringu kontaktisik on vallaarhitekt Reet Olev, reet.olev@pparnumaa.ee, tel 56224688.

Detailplaneeringu koostaja on OÜ Skepast & Puhkim, info@skpk.ee

Detailplaneeringu materjalid lisatakse jooksvalt Põhja-Pärnumaa valla veebilehele vastava alajaotuse alla.

Põhja-Pärnumaa valla territoorium on jagatud tööpiirkondadeks. Riigihanke tulemusel on lumetõrjetööde teostajad piirkonniti järgmised:

1. OÜ VÄNDRA MP
Töövõtja esindajad:
Tiit Kangert, tel 505 1271, tiit@vandramp.ee
- Vändra alev

Karli Adamsoo, tel 528 8234, karli@vandramp.ee
- Vändra alev
- Tootsi alev ja piirkond
- Kadjaste piirkond
- Vihtra piirkond
- Pärnjõe piirkond
- Kaisma piirkond

2. LÄÄNE TEED OÜ
Töövõtja esindaja:
Jaan Laube, tel 5694 4195, jaan@timberston.ee
- Pärnu- Jaagupi alev

3. OÜ MASSINER
Töövõtja esindaja:
Andres Laurimäe, tel 514 4207, lavassaare@massiner.ee
- Libatse piirkond
- Enge/Pööravere piirkond
- Analema piirkond
- Halinga piirkond
- Vahenurme piirkond

Lisainformatsiooni saab nii valla arendusspetsialistilt (Kalev Mitt, tel 514 3377, kalev.mitt@pparnumaa.ee) kui ka valla kodulehelt.

Valla Uhkuse aunimetuse kandidaatide esitamine kestab

Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu 19.09.18 määrusega nr 37 „Põhja-Pärnumaa valla tunnustamise kord" sätestati üheks tunnustusavalduse liigiks Valla Uhkuse aunimetuse määramine.

Aunimetusega tunnustatakse inimesi kes on olnud elupäästjad, puuetega inimeste abistajad, loomakaitsjad, maaelu edendajad, lihtsalt kuldsüdamed, eluja külasädemed või kes on ootamatutel eluhetkedel käitunud kangelaslikult. Valla Uhkuse aunimetuse kandidaate võivad esitada kõik füüsilised ja juriidilised isikud.

Vallavalitsus ootab ettepanekuid Valla Uhkuse aunimetuse määramiseks kuni 15.12.2022.a. Ettepaneku võib saata digitaalselt allkirjastatuna e-postile vald@pparnumaa.ee või postiga: Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus, Pärnu-Paide mnt 2 Vändra alev 87701.

Valla Uhkusele antakse valla teenetemärk, tänukiri, meene ja isiku nimi kantakse valla auraamatusse.

Vallavalitsus

Kiirkompostrid ja konteinerid köögi ning sööklajäätmete kogumiseks

KERSTI TAMMIKSAAR
keskkonnaspetsialist

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus koostöös Keskkonnaministeeriumi ja SA Keskkonnainvesteeringute Keskusega soetas Põhja-Pärnumaa valla alevite eramajadele 60 kiirkompostrit ja tiheasustuses olevatele kortermajadele 120 konteinerit köögi- ja sööklajäätmete kogumiseks. Biolagunevaid köögi- ja sööklajäätmeid ei ole lubatud panna segaolmejäätmete hulka.

Valla alevites asuv eramaja saab endale 200-liitrise soojustatud kiirkompostri tasudes projekti omaosaluse summas **50,32 €. Taotlusvoor avatakse 05.12.2022.a.** Vabas vormis taotluse saab esitada e-posti teel: vald@pparnumaa.ee

Taotlused rahuldatakse laekumise järjekorras seni kuni neid jätkub.

Kiirkompostri saab endale taotleda isik, kes on Põhja-Pärnumaa vallas hoonestatud kinnistu omanik, mis on liidetud aastaringselt korraldatud jäätmeveoga ja seal aadressil elab Eesti rahvastikuregistri andmetel alaliselt vähemalt üks inimene.

Kompostrid soetatakse riigihankega (viitenumber: 255734) Leedu firmalt UAB „Sentios“.

Tootega saab tutvuda: https://www.youtube.com/watch?v=UckFQ7bp0AM

Kompostrid jõuavad kohale veel sel aastal. Kompostri saajaga sõlmitakse ostu- müügileping, mis kohustab seda kasutama sihtotstarbeliselt kuni 31.05.2026.a. Kompostri saab kätte peale lepingu sõlmimist ja omaosaluse eest tasumist Vändra või Pärnu-Jaagupi jäätmejaamast.

Tiheasustuses olev kortermaja korteriühistu saab endale 80- või 140- liitrise konteineri tasudes projekti omaosaluse summas vastavalt 8,50 või 9,50 €.

Konteinerid soetati AS-ilt Eesti Keskkonnateenused ning tarniti Vändra ja Pärnu-Jaagupi jäätmejaamadesse.

Kuna Pärnu-Jaagupi piirkonnas algas uus jäätmeveo periood alates 01.10.2022, siis selle piirkonna korteriühistud on konteinerid juba kätte saanud. Juhul kui mõni korteriühistu ei ole veel konteinerit saanud ja soovib seda, siis palun sellest teada anda e-posti aadressil: kersti.tammiksaar@pparnumaa.ee

Konteineri saamiseks sõlmitakse korteriühistu allkirjaõigusliku juhatuse liikmega ostu- müügileping, mis kohustab konteinerit kasutama sihtotstarbeliselt kuni 31.05.2026.a. Peale lepingu sõlmimist ja omaosaluse eest tasumist saab konteineri kätte jäätmejaamast.

Vändra alevi, Tootsi alevi, Pärnjõe küla, Suurejõe küla ja Vihtra küla kõigis kortermajades on alates 1. märtsist kohustus korraldatud jäätmeveoga üle anda ka bilagunevad köögi- ja sööklajäätmeid ning alates 01.03.2023.a liidetakse kohe kõik korteriühistud ka biojäätmete veoteenusega.

Juhul kui mõni kortermaja on soetanud endale kompostri ja kõik korteriomanikud kasutavad seda, siis tuleb vallalt taotleda vabastus biojäätmete üleandmisest põhjendusega, et kõik biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed komposteeritakse.

Kuna Vändra piirkonnas on juba osadel KÜ-del biojäätmete konteinerid olemas, siis KÜ-d kes on konteineri rentinud saavad selle tagastada AS Eesti Keskkonnateenustele ja soetada endale soodsalt päriseks uue konteineri. Konteinerite soovist palun teada anda e-posti aadressil: kersti.tammiksaar@pparnumaa.ee

Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete konteinerisse soovitatakse jäätmeid panna lahtiselt. Võib kasutada ka biolagunevaid kotte kuid kuna neid tuleb osta, siis see ei ole soovitatav. Tavalise kilekoti või karbiga jäätmeid konteinerisse panna ei ole lubatud. Samuti ei ole lubatud biojäätmete konteinerisse panna vedelaid toidujäätmeid.

Tiheasustuses elavatel eramajade omanikel on lubatud biolagunevaid köögi- ja sööklajäätmeid komposteerida oma kinnistul. Lisaks kaubanduses müüdavatele kompostritele võib kasutada ka enda valmistatud kompostikaste, mis on pealt suletud, et mitte meelitada alevitesse metsloomi. Hajaasustuses on lubatud biolagunevaid köögi- ja sööklajäätmeid komposteerida ka koos aia- ja haljastujäätmetega lahtises aunas oma kinnistul.

Komposteerimise kohta leiab rohkem infot veebilehelt www.kompostiljon.ee

„Sassis päev“ tõi mõtteselgust ja värskeid ideid

EVA SOOSAAR
avalike suhete spetsialist

22. novembril vahetasid Põhja-Pärnumaa valla ja Pärnu linna valitsuste liikmed kohad. Kahe omavalitsuse suhted on alati head olnud ning selline päev andis võimaluse üksteist veelgi paremini tundma õppida.

Põhja-Pärnumaa vallavanem Aivar Mäe juhtis ühe päeva Pärnu linna ja Pärnu linnapea Romek Krosenkranius oli omakorda vallavanemana ametis Vändras.

Meie vallavanem Aivar Mäe tervitas Pärnu linnavalitsust Vändra Halduskeskuses kell 9.00 ja alustas enda tööpäeva Pärnus kell 10.00. Mõlemal pool olid päevakavad tihedad ja tegemist oli palju. Vallavanem lisas: „Meie vald on suur ja siin toimub palju. Pärnult on meil kindlasti õppida, kuidas muutuda sama atraktiivseks ja kutsuvaks nagu suvepealinn seda täna on."

Pärnu linnapea Romek Kosenkranius võttis Põhja-Pärnumaa vallavalitsuse vastu Pärnus kell 9.00 ning alustas oma tööpäeva Vändras kell 10.00. „Selline päev on suurepärane võimalus omavalitsuse juhtidel saada uusi kogemusi ja näha kohalikke probleeme uuest vaatenurgast," ütles Krosenkranius.

Tööpäeva jooksul tehti pärnakatele ülevaade, mis on parimad praktikad meie hajaastuse piirkonnas ja kuidas võita enim roheenergiast. Pärnu linn omakorda jagas enda kogemusi, kuidas saadakse hakkama omavalitsuses, kus teenused peavad olema ühtlaselt kaetud nii haja- kui ka tiheasustuse piirkondades.

Kui vallamajas tervitused jagatud, viis vallavaraspetsialist Toomas Sonts Pärnu osavaldade juhid ringreisile. Alustati Vändrast, kus tutvuti raamatukogu, gümnaasiumi, tervishoiukeskuse ja suuremate ettevõtetega. Edasi liiguti Tootsi Halduskeskusesse, tehti väike tiir alevi peal ja päev lõppes Pärnu-Jaagupis.

Vallaarhitekt Reet Olev veetis päeva koos Marika Valteri ja Silver Smeljanskiga rääkides tuulikutest, päikesejа salvestusjaamadest. Lisaks kõneldi ettevõtjatega koostöö tähtsusest, Tootsi arengupotensiaalist ja paljust muust. Linlastele oli üllatuseks, et nii suure valla puhul on menetlused väga inimeste kesksed ja üks inimene vallas tegeleb nii paljude asjadega.

Haridusspetsialist Tiia Kallastu veetis päeva koos Ene Tähega Vändra Kultuurimajas. Kultuurimaja juhataja, Martin Sempelson, tegi ülevaate toimuvast ja näitas maja lähemalt. Täht jäi nähtuga väga rahule ja kiitis siinseid võimalusi ja tublisid kultuuritegijaid.

Lisaks vallavanemale olid meie valla ametnikest Pärnu linnavalitsuses esindatud rahandusosakonna juhataja Eve Lempu, sotsiaalosakonna juhataja Anneli Kaljur, lastekaitsespetsilist Leila Markelov, noorsootööja kogukonnaspetsilist Reima Nõmmik, arendusspetsialist Kalev Mitt ja ehitusspetsialist Aldo Pitsner.

Sotsiaalosakonna juhataja jäi mõtete ja kogemuste jagamisega väga rahule. Tõdeti, et olenemata omavalitsuse suurusest on igapäevased kasutatavad ressursid üpris sarnased. Leiti häid praktikaid, mille kasutusele võtmist meie vallas kindlasti tasub kaaluda.

Noorsootöö- ja kogukonnaspetsialisti jaoks oli päev samuti põnev – tekkis üldine pilt noorsootöö korraldusest Pärnus ja räägiti MONO ja Noortegarantii programmist pikemalt.

Meie rahandusosakonna juhataja võttis päeva kokku sõnadega: „Päev oli väga tegus, tore ja mitmeski mõttes õpetlik.“

Sedalaadi tööpäev kestis kokku kolm tundi ning päeva kokkuvõtted tehti kell 13.00 Pärnus. Lisaks tegi meie „Sassis päevast“ ülevaateid nii maakonnaleht Pärnu Postimees kui ka riigitelevisioon ETV.

Pärnu linnapea, Romek Krosenkranius ja Põhja-Pärnumaa vallavanem, Aiva Mäe ameteid vahetamas. Pildi autor: A. Mäe

Pärnu linnapea ja Põhja-Pärnumaa valda Pärnus esindamas käinud valitsuse liikmed Vändras. Pildi autor: E. Soosaar

Uued kontaktid

Lastekaitsespetsialist, Leila Markelov'i töökoht ja kontaktid:
Pärnu-Jaagupi (Kooli 2)
tel 5191 1641
leila.markelov@pparnumaa.ee

Avalike suhte spetsialist, Eva Soosaar'e töökoht ja kontaktid:
Vändra (Pärnu-Paide mnt 2)
tel 5190 6658
eva.soosaar@pparnumaa.ee

Valla ajalehe toimetaja, Arma Koidu töökoht ja kontaktid: Pärnu-Jaagupi (Pärnu mnt 36)
tel 5689 4985
arma.koidu@pparnumaa.ee

LUGEJAKIRI

Sõnavabadus või huligaansus

HENN LAHESAARE
Pärnu-Jaagupi

Oleme juba mõnda aega iseseisev riik. Kuid sellega kaasneb kohustus käituda ja elada ka vastavalt. Kajuks peab nentima, et sageli ületame piire. Üheks selliseks on sõnavabadus. Sinna hulka kuulub ka protestimine avalikult – plakatite, lippude ja kirjalike põõrdumistega. Peab nentima, et sageli muutub sõnavabaduse kasutamine huligaansuseks – sobimatud hüüded, vulgaarsed plakatid, loa puudumine. Seega seaduse kuulelikkus, inimlikkus ja korrektsus eelkõige. Alles siis on kõik OK. •

Ameerika päeval Mektorys

VAATA PILTE VEEBIS

MERIKE MÄEMETS
Pärnu-Jaagupi põhikooli emakeeleõpetaja

3. novembril kogusid Pärnu-Jaagupi põhikooli 8. ja 9. klassi õpilased teadmisi Tallinna Tehnikaülikooli (TalTech) innovatsiooni- ja ettevõtluskeskuses Mektory.

8. klassi õpilased tegutsesid kahes rühmas: üks virtuaalreaalsuse (VR) ja teine rühm 3D modelleerimine + 3D printimise, 9. klass idee ning teostuse – ettevõtlikkuse töötoas.

Õpilaste arvamusi:

Uku: Mina olin VR töötoas, kus mulle meeldis tõesti väga. Meile tutvustati VR-prillide ajalugu, mis valdkondades VR kasutatakse ja peale seda saime ka mängida. Mis mulle töötoast meelde jäi, on see, et esimesed VR-laadsed prillid on pärit aastast 1836. VR-d kasutatavad näiteks arhitektid ja disainerid ning tulevased kirurgidki saavad selle abil õppida. Mängudest kõige rohkem meeldis mulle Half-Life Alyx. Mängu mõte on tappa zombisid ja ise ellu jääda. Kahjuks sain ma alles lõpupoole asjast sotti ning ei saanud eriti kaua mängida.

Rebecca: 8. klass jaotati kaheks grupiks, mis olid eelnevalt loosi teel välja selgitatud: üks grupp modelleerimise, teine VR-i töötuppa. Mina käisin VR-i töötoas. Meie grupi juhendajaks oli üks tark ja rahulik noormees, arhitekt Artur Staškevitš. Kõigepealt rääkis ta meile VR masinate ajaloost ning paljust muust sellega seonduvast, millest polnud varem kuulnudki. Kuna minu vanemal vennal on ka kodus VR, siis olin selle „masinaga“ töötamise ja mängimisega juba kokku puutunud. Tutvusime nelja erineva versiooniga VR-st ja erinevate töötamise keskkondadega. Olin tõesti vaimustuses virtuaalreaalsuse kasutusvõimalustest ja kasust meie ühiskonnale.

Karolin: Olin modelleerimises. Seal me disanisime endale võtmehoidjad ja need prinditi välja 3D printeriga. Õppisin selgeks keskkonna Tinkercad kasutamise ja seal disainimise. Meie õpetaja meeldis mulle väga. Ta oli ägeda iseloomuga ja oskas väga hästi seletada. Sain vastused kõikidele oma küsimustele.

Merit: Meid juhendas üks tore mees, kes rääkis palju lõbusaid lugusid ja õpetas meile, kuidas teha arvutis valmis mingi kujund, et hiljem saaks selle 3D printeriga valmis teha. Alguses tundus mulle selle grupi teema igavana, sest mind tehnoloogia väga ei huvita, kuid tegelikult oli päris huvitav, mida me seal tegime. Kui meie kujund oli arvutis valmis disainitud, (mina tegin võtmehoidja), viidi meid ruumi, kus oli palju 3D printereid ning pidime jätma oma mälupulgad sinna, et meie asjad saaks valmis „küpsetada“

Kelli: Meie ettevõtluse töötoas alustas õpetaja Katrin sellest, et kuidas ettevõtlusega üldse alustada, miks inimesed seda teevad ja kuidas? Seejärel anti meile ülesanne, et me peame seadma ennast ritta sünnikuude järgi ilma rääkimata. Sellega saime hästi hakkama, kuna kõik kasutasid erinevaid tehnikaid. Kirjutati telefoni ja kasutati sõrmi, et näidata, mis kuuga on tegemist. Järgmisena jagati meid tiimidesse, et saaksime ehitada kõrge torni. Mina olin tiimis Liisa-Marinelli, Ristoni ja Hendrikuga. Tiimi nimeks valisime Blondiinid. Tiimitöö sujus meil hästi, kuna kõikide mõtteid võeti kuulda ja püüti ära kasutada. Ülesanne oli teha piisavalt kõrge torn, mis suudaks hoida vahukommi, ilma et torn pikali kukuks. Meie torni ehitus sujus hästi seni, kuni torn ei suutnud enam taluda vahukommi raskust. Torni toestused murdusid kogu aeg ära, aga selle lahendamiseks sidusime torni paelaga laua külge. Tulemus oli ikkagi selline, et meie tiim võitis – torni kõrguseks sai 56 cm. Seal saime ka hea õpetuse, et isegi, kui üks ettevõtmine tundub alguses lihtne, siis seda see pole. Kuna vahukomm tundus kerge ja õhuline, peaks ju spagetid seda kergelt hoidma, aga nii see polnud. Sama on ka oma ettevõtte alustamisega.

Liisa-Marinelli: Mina osalesin ettevõtluse töötoas. Seal räägiti meile, kuidas me saaksime juba praegu ja edaspidi olla ettevõtlikud ning mis üldse on ettevõtlikkus. Näidati ka suuremaid Eesti-firmasid, näiteks: Bolt ja Kõu. Meie käest küsiti, et kui sa peaksid ostma uue arvuti, siis mis sa selle juures hindad. Enamik meist pidas oluliseks värvi, mälu, akut, suurust. Viimaks pidime ehitama torni, kus peal oli vahukomm. Selleks anti meile järgmised vahendid: spagetid, vahukomm, nöör ja teip. Saime hakkama, sest meeskonnatöö sujus hästi.

Kristo: Peale õppetööd töörühmades asusime lõunatama. Tänan siinkohal meie kooli söökla daame, kes meile maitsva söögipoolise valmistasid ja kaasa pakkisid. Nüüd oli aeg teha tutvust (äkki minu tulevase) ülikooliga. Jagasime endid kahte gruppi ja marssisime Virge ja Kädi sabas õue. Meid viidi ekskursioonile mööda tehnikaülikooli majasid. Käisime erinevates koridorides ja külastasime ka ülikooli muuseumi. Põnev oli näha ka üht sikisakilise katusega maja ja ühiselamuid.

Kuigi tuur kestis päris kaua, jõudsime tagasi loengule, kus tutvustati meile Ameerika Ühendriikide traditsioone ja olulisemaid tähtpäevi. Loengut viis läbi Julie, kes on pärit Montana osariigist ja kolinud Eestisse 2019. aastal. Pärast huvitavat tutvustust näidati suurtel ekraanidel videot, mis rääkis halloweeni ja tänupüha ajaloost, mis on ameerikas tuntud nimega Thanksgiving. Ka seal „ei pääsenud“ me meeskonnatöost. Laudkonnad pidid kirjutama mõnelauselise õudusloo või nn tänulauseid ja need ka ette lugema. Kõik toimus muidugi sulaselges (ameerika) inglise keeles. Mina sain kõigest hästi aru.

Kokkuvõttes oli päev kõikide õpilaste (samuti õpetajate) jaoks põnev ja hariv. Arvati, et (tehnoloogia)alaseid õppepäevi võiks olla rokem. Täname Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskust (juhataja Eha Teder) ja kogu päeva korraldajat Virge Schmidti. Samuti on meie pehme pai ära teeninud Kädi Kallau ja õpetajad (õppejõud): Indrek Karo ja Priit Peterson (3D modelleerimine ja 3D printimine), Artur Staškevitš (sissejuhatus virtuaalreaalsusesse), Karin Arvola (idee ja teostus ehk ettevõtluse töötuba).

Aitäh ka bussijuht Vahurile ja MK Reisidele. •

> *Julgustan meie valla (haridus)juhte ja õpetajaid leidma rohkem võimalusi ning rahalisi vahendeid, et harida meie õpilasi ka väljaspool koolimaja.*
>
> ***Merike Mäemets***
> *õpetaja*

Matkaraja lõpus - Salupeaksi rabasaarel. Pildil vasakult: Kennet Kalda, Jens Christjan Armas, Egert Elmend, Krettel Mölder ja Aile Jaansalu

24h matk Nigula looduskaitsealale

AILE JAANSALU
Pärnu-Jaagupi põhikooli haridustehnoloog

Koolivaheajal, 25.-26. oktoobril käisime Pärnu-Jaagupi põhikooli loodus-ja matkaringi õpilastega Nigula looduskaitsealal 24h matkal.

Võtsime selle retke ette, et end sügisestes oludes matkal proovile panna. See oli kõigi jaoks esmakordne kogemus ööbida metsaonnis. Saabusime Kabala metsaonni ning seadsime end sisse. Onnis oli vaja koristada, lõhkuda kütteks puid ning valmistada õhtusöök. Pimeduse saabudes läksime ümbrust uudistama lootes näha mõnda metslooma. Leidsime mõned loomarajad ning jälgi. Magama mineku ajaks sättisime end lavatsitele. Niipea kui jäi vaikseks, saime aru, et me ei ole ainsad onni kasutajad. Seinte vahelt hakkas kostma valju krõbistamist, mis tegi meid ärevaks. Õpilased ehitasid lõkse, et teada saada, kas tegemist on hiirte või rottidega, kes meie söögivarusid võiksid öösel maiustama tulla. Kedagi siiski ööga kinni püüda ei õnnestunud.

Metsaonn oli köetav, selle keskel asus alusel lõkkekoht koos suure korstna ja kubuga. Turvakaalutlustel me siiski ööseks lõket põlema ei jätnud ning nii hakkas kella 4 ajal hommikul onnis väga külm. Õpilased olid väga usinad ja läksid kohe puid juurde lõhkuma, et tuli uuesti alla teha. Hommikul tegime putru, pakkisime asjad ja korrastasime metsaonni. Seejärel suundusime Nigula loodukaitseala 6-km matkarajale. See algas Nigula järve äärest, läbis lageraba kuni sealse kõige suurema rabasaareni – Salupeaksini. Retkel määrasime taimi ja üritasime püsti püsida, kuna niiske laudrada oli äärmiselt libe. Tagasi järve äärde jõudes katsetasime järvest kala püüdmist. See osutus äärmiselt keeruliseks, kuna reliktjärve kallastel ja põhjas on väga palju vanu puid ja nende juurikaid. Kalapüük päädis ühe katkise õnge ja märgade riietega.

Mis on matkal osalenud õpilaste enda meenutused, saab lugeda järgnevalt.

Krettel: Mulle meeldis see, et olime mõnusas looduses. Loodusrada, kus käisime, oli huvitav ja mitmekesine – seal oli raba, metsa ja järveäärne. Raske oli see, et tuli igasuguseid asju ise leiutada.

Jens: Minu arust oli matka juures kõik põnev, sai nalja ja oli tegevust. Õppisin, et peab olema ettevaatlik, kui rabajärves kala püüad ning, et raba on ettearvamatu. Soovin kindlasti ka järgmistel matkadel osaleda.

Kennet: Mulle meeldis metsalaager väga. Mulle meeldib kõik, mis on seotud loodusega. Kuigi ilm ei olnud just kõige ilusam, aga see panigi meid rohkem proovile. Pole halba ilma, on halb riietus, nagu öeldakse. Eriti meeldis see, et meid oli grupis viis, just parasjagu. Metsas käiguga õppisin, kuidas jääda ellu, kui pole elektrit, kraanist jooksvat sooja ega külma vett, veega tualetti, kuidas süüa teha jpm. Samuti teistega arvestamist ja kõikide asjade jagamist. Kuidas magada, kui pole pehmet voodit, patja ja suletekki. Kui hommikul külm hakkab, pead ise hoolitsema sooja eest — puid lõhkuma ja ahju kütma. Samuti saab elus hakkama ka ilma meediata. Tähtsam on seltskond, kellega matkad ja meil on väga lahe kamp. Läheksin iga kell sõprade ja õpetaja Ailega metsalaagrisse.

Egert: Mulle meeldis väga see maja, kus kohas me ööbisime. Halb asi oli see, et metsaonni katus lasi tugeva vihmaga läbi. Seltskond oli väga tore. Kõige halvem asi oli Nigula rabajärv, kuna seal oli väga raske õngega kala püüda. Muidu oli väga, väga tore!

Lõpetuseks tahan kiita matkal osalenud õpilasi, kes olid väga ettevõtlikud, uudishimulikud ning ei kohkunud ühegi ettevõtmise eest tagasi. Sellise matkaseltskonnaga on super metsas käia. Soovitame ka kõigil teistel aeg maha võtta ja lihtsalt metsa minna! •

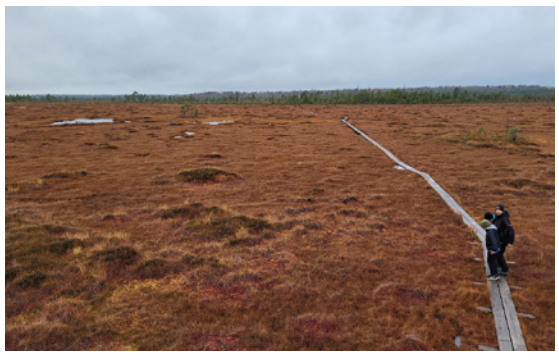

Nigula raba. Piltide autor: Aile Jaansalu

Pärnu-Jaagupis toimus Pärnumaa noorte lauluvõistlus KOOLICANTO

JOEL PULK
Pärnu-Jaagupi põhikooli direktor ja ajaloo õpetaja

9. novembril toimus Pärnu-Jaagupi kooli aulas maakondlik lauluvõistlus KOOLICANTO 2022.

Osalejaid oli 9 koolist: Vändra Gümnaasium (juhendajad AiriAllvee ja Kalli Rõõmusaare), Sindi Gümnaasium (Marje Tilk), Pärnu-Jaagupi Põhikool (Elena Mägi ja Triin Mägi), Sauga Põhikool (Liisa Ojala), Surju Põhikool (Tiia Hermann), Tori Põhikool (Anne Rätsep), Are Kool (Marje Tilk), Jõõpre Kool (Grünet Trumsi), Pärnjõe kool (Kalli Rõõmusaare). Kokku oli 43 esinejat. Helikvaliteedi eest hoolitses Pärnu-Jaagupi õpetaja Kevin Kangur. Korralduslike ja logistiliste asjade eest hoolitses Pärnu-Jaagupi õpetaja Anne Alus.

Esineda said solistid ja ansamblid erinevates vanuseklassides. Kokku esitati 23 muusikapala. Sellele tuli pärast väikest vaheaega lisa, sest noortele esines žürii liige Jaagup Tuisk. Meie armastatud artist andis lahkelt võimaluse enda käest küsimusi küsida, mida noored ka agaralt kasutasid. Jaagup Tuisk jagas oma kogemusi ja andis noortele palju inspiratsiooni. Lisaks sellele said noored mälestuseks tänukirja, kuhu oli Jaagup Tuisk autogrammi andnud ning loomulikult sai temaga koos ka ühiseid pilte teha. Lõpus sõime kõik koos ühiselt torti ja üks noor esineja arvas, et tema hakkabki nüüdsest sellistel üritustel käima.

Üritust korraldasid: Pänu-Jaagupi Muusikakool ja Pärnu-Jaagupi Põhikool.

Aitäh kõigile osalejatele, kes olid väga sõbralikud ja osavõtlikud üksteise suhtes! Suur tänu ka Pärnumaa Omvalitsuste Liidule, kes toetas selle ürituse toimumist. •

ROHKEM PILTE VEEBIS

Laulja ja võistluse žürii liige, Jaagup Tuisk

Lauluvõistlusel oli esindatud 9 erinevast kooli
Piltide autor: Anne Alus

7. klassi õpilased lennutasid Raketti

ROHKEM PILTE VEEBIS

HELE NÖÖRI
Pärnu-Jaagupi põhikooli loodusainete õpetaja

7.-9. novembril lahendati erinevaid ülesandeid. Esimese päeva teema oli "Loodusteadused", kus ehitati laeva, loendati baktereid ja ehitati kompassi.

Õpilased said teada, miks on tähtis mõõtmetest kinni pidada ja miks peab laeva keres õhku olema. Tore oli kuulda, et nad teavad matemaatiliste kujundite pindala arvutamise reeglit. Kompassi ehitamisel pidi aga arvestama klassis olevate metallesemetega, kaasa-arvatud laua jalad.

Teisel päeva teemaks oli "Ülisalajane", mis osutus kõige keerukamaks. Ise tuli välja mõelda süsteem, kuidas võistkonna kaaslasele edasi anda tähtis info, nii et naaber võistkond aru ei saaks. Tuli leida kirjutusvahend, millega on sõnum kirja pandud ja lõppvõistlusel läbiti laserkiirega peegellabürinti.

Kolmas päev oli jälle väga mõnus, sest ehitati kõrgemat torni hambatikkudest, käsihaaratsit, millega püüda vanniloomi ja lõppvõistlusel saadi luba koolimajas ragulkaga tulistada. Seekord pidi aga saama ragulkast abimees lennuki lennutamisel. Oi, oli ikka põnev! Lisaks sellele õppisime juurde ja tuletasime meelde erinevaid sotsiaalseid mänge, mida oleksid õpilased ikka veel ja veel mänginud.

Laager lõppes maiustamise ja diplomitega. Õpilased kirjutasid tagasisides, et tahaksid veel osaleda.

Aitäh Tiiule Pärnu-Jaagupi Noortekeskusest ja õpetaja Karinale meie koolist, kes oma õla alla panid ja aitasid noori orbiidile lennutada. Aitäh noortele, et te kõigest rõõmuga osa võtsite. Kõige suurem tänu AHHAA keskusele ja kogu projekti vedajatele - Andres Juur jaAigar Vaigu. Ilma teieta poleks õpilased sellist võimast kogemust saanud. •

Rõõmsad ja rahulolevad osalejad ja õpetaja Hele
Pildi autor: Hele Nööri

Põnevil ja emotsioonidest tulvil Mürakaru poisid. Piltide autor: Kristel Tuisk

Poiste nädal Mürakaru majas

KRISTEL TUISK
Vändra lasteaia
Mürakaru maja õpetaja

November on teadagi ju meestekuu ja miks mitte pöörata suuremat tähelepanu meie tulevastele meestele.

Mitu aastat pole saanud erinevaid põnevaid üritusi väljaspool lasteaeda teha. Kuid sellel aastal õnnestus taaskord jätkata ammust traditsiooni – korraladada poiste nädal. Viie päeva jooksul käisime või tegime Vändra lasteaia Mürakaru maja kõige vanema rühma poistega midagi põnevat.

Esmaspäev algas kohe väga sportlikult. Kui tüdrukud jäid lasteaeda puhkama, siis poisid võtsid ette väikese jalutuskäigu maadlussaali. Õpetaja Mario juhendamisel said nad selgeks mõned põnevad maadlustrikid ja nii mõnigi poiss leidis tee juba paar päeva hiljem päris trenni.

Teisipäev aga oli terve lasteaiamaja täidetud magusa lõhnaga – koos õpetaja abi Mirjamiga valmisid imemaitsvad kaneelirullid.

Kolmapäeval võeti meid lahkesti vastu Vändra Fixuse remonditöökojas, kus poisid said vaadata, kuidas käib üks korralik õlivahetus. Suurt elevust tekitas autotõstuki abil ülesse tõstetud autopõhja uurimine. Remondimees Siim näitas ka erinevaid põnevaid tööriistu, mida ühes korralikus töökojas leida võib.

Neljapäeval ootas meid Vändra gümnaasiumi tööõpetuse majas õpetaja Eda, kelle eestvedamisel valmisid uhked kikilipsu kujulised magnetid. Erilist vaimustust tekitas laseriga kirja kirjutamine.

Nädal lõppes kaua oodatud show´ga. Vanemate abiga olid poisid ettevalmistanud etteaste, mida nad esitasid tervele majale. Südame pekseldes tegid vägevaid trikke piraat ja lihtsalt tore mees; kurja nägu Huggy-Wuggy, arvutimees Steve ehitas Robloxi mängu ning naljaka nalja luges käpapatrulli Chase. Tänutäheks raske nädala eest kirjutasid tüdrukud poistele tubli poisi diplomi. Oli põnev ja emotsioone täis nädal. Kui maailma eluolu lubab, siis ootab ka tüdrukuid kevadel samalaadne põnev nädal ees. •

Vändra maadlusklubi jätkab võidukalt

MARIO MÄGISALU
maadlustreener

Ülevaade maadlusklubi, Suure Karu Pojad tulemustest oktoobris.

1. oktoobril oli 18 meie noorsportlast võistlustules Lihulas G. Vahari MÄVil ja kohal olid ka Läti ja Leedu maadlejad.

Tüdukud:

Delisia Pert 1. koht (-30 kg); **Ketriin Saks** 3. koht (-30 kg); **Kaileen Tiismaa** 2. koht (-40 kg); **Enely Mägisalu** 2. koht (-55 kg).

Poisid 2012 ja nooremad:

Karlos Pert 1. koht (-20 kg); **Adrian Välja** 2. koht (-20kg); **Lukas Toom** 1. koht (-26kg); **Jasper Jürimäe** 12. koht (-26 kg); **Raiten Tiismaa** 2. koht (-29 kg); **Andero Välja** 3. koht (-29 kg); **Oskar Perner** 1. koht (-47 kg).

2010 ja nooremad:

Mikkel Pajumäe 6. koht (-40kg); **Steven Kaplur** 4. koht (-60 kg); **Lukas Perner** 3. koht (+60 kg).

U15:

Pert Toom 2. koht (-48 kg); **Romek Tiismaa** 5. koht (-48 kg); **Hendri Vesper** 3. koht (-52 kg); **Kened Mägisalu** 3. koht (-62 kg).

U17:

Pert Toom 2. koht (-48 kg); **Romek Tiismaa** 3. koht (-48 kg).

21. oktoobril osalesime ka Tapa maadluspäeval ja kõik meie maadlejad said tunda võidurõõmu.

Tüdrukud:

Delisia Pert 2. koht (-30 kg); **Vanessa-Debora Kaplur** 2. koht (-53 kg).

U17:

Lukas Toom 1. koht (-26 kg); **Jasper Jürimäe** 4. koht (-26 kg); **Raiten Tiismaa** 2. koht (-29 kg); **Hendri Vesper** 2. koht (-51 kg); **Kened Mägisalu** 3. koht (-60 kg); **Andreas Välja** 3. koht (-80 kg).

Täiskasvanud:

Karol Pert 1. koht (-60 kg); **Kened Mägisalu** 2. koht (-60 kg).

29. oktoobril toimus Kallavere Keskkoolis 51. A. Abergi MÄV. Poistele käisid kaasa elamas ka Alo Toom ja Helary Mägsalu.

2012 ja nooremad:

Jasper Jürimäe 2. koht (-27 kg); **Lukas Toom** 3. koht (-27 kg); **Raiten Tiismaa** 1. koht (-29 kg); **Andero Välja** 7. koht (-29 kg); **Salem Abo Aly** 6. koht (-32 kg); **Gregor Valdaru** 5. koht (-35 kg).

2008 ja nooremad:

Mikkel Pajumäe 2. koht (-41 kg).

2005-2007:

Andreas Välja 3. koht (-80 kg).

4.-6. novembril toimus Tallinnas UWW kalendri rahvusvaheline turniir, kus osalesid 12. riigi maadlejad.

Eesti - Leedu maavõistlus

Teiste seas esindasid Eestit ka vennad Mägisalud ning teenisid punkte, kuid kaotasid oma matšid. Lõpptulemusena Eesti võitis.

Kreeka-rooma maadluses

Mario Mägisalu 2. koht (-55 kg); **Karol Pert** 3. koht (-60 kg); **Helary Mägisalu** 1. koht (-63 kg).

Vabamaadluses:

Mario Mägisalu 3. koht (-57 kg).

Lihulas võistlustel. Vasakult: Helary Mägisalu, Kaileen Tiismaa, Mario Mägisalu, Steven Kaplur, Hendri Vesper, Lukas Perner, Raiten Tiismaa, Mikkel Pajumäe, Kened Mägisalu, Romek Tiismaa, Enely Mägisalu, Pert Toom, Karol Pert, Oskar Perner, Vaiko Välja. Eest vasakult: Ketriin Saks, Lukas Toom, Jasper Jürimäe, Andero Välja, Karlos Pert, Delisia Pert, Sirli Välja ja Adrian Välja.

Tallinnas võistlustel. Vasakult: Mario Mägisalu, Helary Mägisalu ja Karol Pert

12. novembril toimus Viljandis Baltimaade karikavõistlused. Seekord esindasid seal vabamaadluses Vändrat Karol ja Delisia Pert.

Delisia Pert 2. koht

Karol alustas ülekaaluka võiduga ja sai teises matšis eduseisus olles vigastada ning pidi võistluse pooleli jätma.

19. novebril osalesime Vooremaa auhinnavõistlusel. Seal oli kohal 33 maadlusklubi ja kokku 297 võistlejat. 33. klubi arvestuses tuli U15 vanuseklassi **PARIMAKS MAADLEJAKS Andreas Välja**. Suure võistlusena jagatakse medaleid 1.-5. kohale.

1. kohale maadlesid end:**Delisia Pert, Lukas Toom, Jasper Jürimäe ja Andreas Välja**

2. koha saavutasid: **Lukas Toom, Andero Välja, ja Pert Toom.**

3. kohale tulid: **Kaileen Tiismaa, Enely Mägisalu, Karlos Pert, Gregor Valdaru, Oskar Perner, Jasper Jürimäe ja Kened Mägisalu.**

4. koht: **Adrian Välja**

5. kohale tulid: **Mikkel Pajumäe, Romek Tiismaa, Andero Välja, Raiten Tiismaa ja Steven Kaplur**

7. koha sai: **Steven Pajumäe**

Noori juhendasid: Mario Mägisalu, Vaiko Välja, Karol Pert ja Miko Mägisalu. •

Pildil klubide arvestuse esikolmik. Vasakult: MK Aberg - hõbe (65 p); Vändra Suure Karu Pojad - kuld (80 p); MK Juhan - pronks (63p)

Korvpalliklubi Karud kutsub

SANDRA TOMINGAS
korvpallitreener

Kes veel ei teadnud, siis meie vallas tegutseb Korvpalliklubi Karud. See sai alguse 2015. aastal, kui klubi omanik Helari Kitsnik otsustas enda südameasjaks võtta korvpalli populariseerimise Vändras ja selle ümbruses.

Klubis tegelevad lastega kaks kvalifitseeritud treenerit ja üks õppiv treener. Tänaseks mängivad kõik klubi lapsed Korvpalliliidu korraldatud Eesti Meistrivõistlustel erinevates vanuseklassides. Lisaks osaleme ühe grupiga Kalle Kollini korraldatud Väikeste Klubide Karika mängudel. Võtame osa maakondlikest võistlustest ja tänavakorvpalli etappidest.

Oleme tegutsetud aastatega saavutanud palju. Kiitus kõikidele mängijatele südikuse eest, sest väikese klubina suudame vastu panna nimekatele suurklubidele. Tänu tublidele mängijatele on ka treenerite motivatsioon kõrge. 2020/2021 hooaja lõpp oli klubi jaoks murdeline aasta kui **Kaisa Pärnoja** ja veel kaks klubi tüdrukut teisest vallast said kutse U14 koondise kogunemisele, samuti pääses Kaisa ka 2021/2022 U16 kogunemisele. Paraku U14 edasised kogunemised jäid pandeemia tõttu ära ja U16 kogunemisel pidurdas tüdrukut tervis. Karude algusaatate töö hakkas vilja kandma. Nii jõudis ka **Marjanne Tomingas** välja 2021/2022 kevadel U14 vanuste tüdrukute Eesti koondisesse. Marjanne treenib ja õpib jätkuvalt meil Vändras, kuid mängib ka sel aastal ühe põhimängijana Audentese Spordiklubi eest Eesti Meistrivõistlustel (*toim.* EM). 2021/2022 hooajal tõi Marjanne Vändrasse U14 karikavõistluse kulla, U14 ja U16 EM kulla ja U19 vanuseklassi EM pronksi. Samuti osales ta EGBL ehk Euroopa Tüdrukute Korvpalliliiga mängudel. Kuid seoses sõjaga jäid viimased etapid ära. Karude poistest pääsesid esimesele U14 Eesti koondise kogunemisele **Richard - Matthias Varrik** ja **Jasper Ojala**, kellest viimane sai kutse ka teisele kogunemisele. Paraku vedas tervis teda seekord alt ja liikumine koondise poole jäi poolikuks.

Richard-Matthias osales suvel tuntud treeneri Aivo Erkmaa suvelaaris, kus treeniti erinevate Eesti ja välismaa treenerite käe all.

Suureks abiks meile on olnud klubi oma buss, millega oleme tänaseks käinud igas eestimaa nurgas. Klubile aitasid bussi osta **PowerBuild OÜ, Vändra OÜ** (tänaseks nimi vahetunud), **Valley OÜ, MS Balti Trafo OÜ, Kuma AS, Hilltop Apartments**. Bussi soetamisele aitas väga suurelt kaasa ka üks anonüümseks jääda sooviv eraisik. Aitäh kõikidele toetajatele ja tänusõnad ka **Põhja-Pärnumaa vallale**! Teie logod kaunistavad meie bussi ja laste vorme tänaseni suurima uhkusega. Eriline tänu **Vändra Gümnaasiumile** väga hea koostöö eest, sest tänu teile oleme saanud viia läbi korralikult treeninguid ning olete alati olnud nõu ja jõuga abiks.

2022/2023 EMV hooaeg on alanud tõusude ja mõõnadega. U13 poisid on hetkel saanud tunda võidurõõmu, U14 poistel on väga palju tasavägiseid mänge olnud nii võitude kui kaotuste näol. Poiste mikroklassis pole grupp võiduarvet veel avanud, kuid seda oodata ongi hetkel palju, sest poisid tulid kokku alles käesoleva aasta septembris. Tüdrukud on miniklassis võitnud ja kaotanud Audentese Spordiklubile. Väikeste Klubide Karika poiste ja tüdrukute ühistiim kaotas kodus mängu Pärnule, kuid uus etapp mitme erineva vastasega tuleb juba 4. detsembril. Hoiame oma fänne klubis toimuvaga kindlasti kursis. Täpsemat infot leiab meie tegemiste kohta klubi Facebooki lehelt "Korvpalliklubi Karud". Siinkohal teen üleskutse kõigile, kes pole veel laste mänge kodusaalis vaatamas käinud. Meie poisid ja tüdrukud ootavad kodumängude ajal saali oma vanemaid, sõpru, fänne ja lihtsalt toetajaid! Tule, vaata ja elame omadele kaasa!

Kui tunned, et ka Sinu laps võiks osa saada meie toredast seltskonnast ja mängurõõmust, võta kindlasti ühendust, kunagi pole liiga hilja liituda. Treeningud toimuvad Vändra Gümnaasiumi võimlas ja Vändra Lasteaias (Rukkilille majas).

Täpsema info saamiseks helista 5620 6123 või kirjuta vandrakarud@gmail.com Või võta ühendust treenerite Sandra Tomingase ja Helari Kitsnikuga Facebooki kaudu. Kohtumiseni mängudel! •

Miks on vee joomine hommikul oluline?

INDREK SAAR
massöör ja terviseedendaja

Minu eesmärk on anda sulle järgnevasse kuusse kaasa üks hea, tervislik harjumus. See väikene, uus harjumus sinu igapäevarutiinis võib kaasa tuua väga positiivsed muutused.

Vee joomise kasulikkust ja lausa vajalikkust ei tasuks alahinnata. Hommikul ärgates võiks inimene esimese tegevusena juua minimaalselt ühe klaasitäie vett. Mehed võiksid juua hommikul 1,5-2 klaasitäit ning naised 1-1,5 klaasitäit. Vee joomine kohe peale ärkamist on oluline seetõttu, et pärast pikka ööd oleme juba kerges vedeliku puuduses. Samuti tegeleb organism öösel puhastumisega ja töötleb erinevaid toksiine ning hommikul oleks tarvis need aidata kehast veega välja uhtuda.

Kui joome hommikul vaid kohvi, eriti kõrge kofeiinisisaldusega, siis seisame silmitsi tõsiasjaga, et meie kehas ei ole suure tõenäosusega juba päeva algul piisavas koguses vedelikku. Ühtlasi on kofeiin kerge diureetikum ehk vedeliku väljutaja. Kohvi soovitan juua umbes 1 tund peale ärkamist.

Annan teile hommikuks ühe retsepti, mille nimi on: "Hommiku Detox" See eriline kooslus laeb teie keha vett täis ja annab sellele teatud struktuuri. See aitab eemaldada teie kudedest mürgiseid jääke ja puhastab teie maksa ja neerusid. Samuti võib sellest abi olla peavalude vastu. Soovitan sinu iga järgnevat hommikut alustada klaasitäie veega! •

HOMMIKU DETOX

- 300-500 ml vett
- 0,25 teelusikatäit Himaalaja soola
- 0,5 - 1 sidrun, pigistada vee sisse
- sõrmeotsaga Cayenne pipart

Indrek Saar

Nooretüüking Eesti 4H tegemised Tootsis

INGA RAUDSEPP
Eesti 4H piirkonnajuht

Augustikuus sai suvi ära saadetud üritusega Suvelõpupidu Tootsis. Sel päeval mängisid noored õues tutvumismänge, mitmesuguseid sportmänge, sealhulgas ka 4H mängu indiacat ja loomulikult lõpetati sportlikud mängud veejalgpalliga. Veel õpiti ukraina keelt, kuulati reisimuljeid Sloveeniast, meisterdati õhupallidest lilli ja loomi. Õhtu lõpetati öökinoga „Tootsiff".

Septembrikuus kutsusid Kärmed Tootsikad kõiki liikmeid, vilistlasi ja sõpru oma 19. sünnipäevale. Toimusid uute liikmete vastuvõtt ja lõbusad mängud. Päev lõppes koogi, joogi, popcorni ja filmiõhtuga.

Oktoobris toimus üleestiline 4H üritus Põltsamaal. Kiidupäeval tunnustatakse alati parimaid. Nii valiti ka sel aastal Pärnumaa parimateks noorteks Carolina Lindvee ja Kristelle Reinjärv klubist Kärmed Tootsikad ja parimaks juhendajaks Ülo Raudsepp klubist Kärmed Tootsikad. Ühiselt söödi sünnipäevatorti ja vaadati filmi „Tagurpidi torn".

21.-22. oktooberil toimus Tootsi Lastead-põhikoolis Pärnumaa piirkonna üritus Suur Halloween. Osales kokku 75 noort ja juhendajat.

Üritus algas 4H koori proovidega, juhendajateks Kalli Rõõmusaare ja Ellen Kupar. Õhtuprogrammi avas klubi Kärmed Tootsikad noor Carolina Lindvee, kes ühtlasi oli kogu kahepäevase ürituse korraldaja ja läbiviija. Traditsiooniliselt esitati 4H kooriga koos 4H laul ja laulupeo programmi kuuluv laul kodust. Kui laulud olid kõlanud, astusid lavale Tootsi kooli tantsulapsed halloweeni tantsuga.

Kui ürituse toetajad (kokku 14 ettevõtet) olid ette loetud alustati gruppidesse jaotamisega ja hakati meisterdama halloweeni plakateid. Neid valmis kokku 7. Tootsi kooli noored olid juba kuu aega joonistanud halloweeni ämblikuid ja Carolina oli nendest töödest pannud ka välja näituse. Oligi aeg välja valida parimad – Philipp, Loore-Ly, Martin, Andrea ja Rebeka. Pärast igat ettevõtmist hõigati ka välja kolm õnnelikku, kes said loosi tahtel endale huvitavaid meeneid.

Kui noorte poolt valmistatud „zombipurks" oli kõhud täitnud alustati lavastuste ettevalmistusega, selleks oli aega 10 minutit. Ettekandele tuli nii ooperit, operetti, draamat, balletti jne. Võitjaks osutus komöödia „Tuhkatriinu".

Õhtu jätkus lõbusate mängudega ja kulmineerus tantsumaratoniga. Lisaks vaadati koos multifilmi ja vanemate noortega ööprogrammi „Tootsiff".

Uus hommik algas „nahkhiirte" hommikuvõimlemisega. Nüüd oli ka aeg enda teadmised proovile panna – mängiti 4H põrandamängu.

Uus- ja tegevliikmete koolituse viis läbi piirkonnajuht Inga Raudsepp.

Kohtusime zoomi vahendusel ka klubi vilistlase Heleri Alliga, kes rääkis põnevalt elust enesest. Lõpetuseks sõime korralikult kõhud täis ja tänasime kõiki osalejaid.

Traditsiooniliselt tehti oktoobris kodukohas ka väikeseid heategusid:

- Klubi Karu Katid-Matid Juurikarult riisusid puhtaks kooli ümbruse.
- Klubid Pärnjõe Semud ja Vändra Voices käisid esinemas Vändra hooldekodus.
- Klubi Kärmed Tootsikad viisid leiba ja porgandeid Roosipuu talu jänestele, kanadele ja partidele ning samuti Ruslani talu kalkunitele ja lammastele.

Nüüd jääme ootama päkapikupäeva, mis toimub 2.-3. detsembril Tõstamaal. •

Uudishimu päev ja nädal Tootsis

OLGA KALJUSTE
Tootsi põhikooli emakeele õpetaja

President Alar Karis tegi ettepaneku tähistada Eestis tänavu 17. novembrit uudishimu päevana ja kutsus üles koole selles kaasa lööma.

Lisaks arvas president Karis, et valama peab neid nurgakive, millele me ise ehitame tarka ja haritud Eestit. Uudishimu ehk tahtmine midagi teada saada või huvi õppida on esimene samm tarkuse poole.

Nii võikski uudishimu päev olla võimalus ergutada ja julgustada õpilaste asumist teadmiste saamise retkele, pakkudes neile inspireerivaid õppimise ja avastamise hetki. Eesmärgiks oli juhtida õpilaste tähelepanu huvitavatele infoallikatele, erinevate tegevusteni, mis aitavad õpilaste silmaringi avardada ja leida nendele sobiva viisi teadmishimu sütitamiseks.

Tootsi põhikoolis toimusid uudishimu päeva raames erinevad ettevõtmised. 1. klassi lastele sai tutvustatud keskkonda ja jäätmemajandust. Selgus, et pakendeid liigiti koguda on võrdlemisi lihtne. Jäätmete sortimine on keskkonnasõbralik tegevus. Odavam on valmistada sorteeritud jäätmetest tooteid kui uutest materjalidest. Jäätmete taaskasutus aitab vähendada energia- ja veekasutust ning õhusaastet. Lisaks sai 1. klassis kokku toit ja teadus, selle raames tehti katseid piimaga. Lapsed said harjutada salakirja. See oli tõesti tore!

1.-3. klassis segunes matemaatika tund robootikaga, sellise lõimitud õppe üheks olulisemaks eesmärgiks on saavutada matemaatikateadmiste sügavamat omandamist, seostades õpitud teiste ainetega. Robootika õpetuses on põimitud konstrueerimine, loogiline mõtlemine ja matemaatikaalased teadmised. Väga põnev on rikastada matemaatika tundi robotitega.

Teadmiste kõrval sai sel päeval arendada ka oskusi. 4.-5. klassi õpilastele tutvustati esiemade käsitööoskuseid. Lapsed said teada, kuidas kangastelgedel vaipa kootakse, villa kraasitakse või kuidas voki abiga lõnga kedratakse. Töötoa tegevuse eesmärgiks oli käsitöötraditsioonide järjepidevuse säilitamine, jäädvustamine ja edasiandmine. Et lapsed õpiksid väärtustama ja hoidma käsitöötraditsioone ja et meie kogukonna liikmete huvi esiemade käsitöö vastu kasvaks.

Ka 4.-6. klassis viidi läbi robomatemaatika tunnid, mis sisaldasid matemaatika ülesandeid ja robootikakatseid. Õpilastele meeldib tunnis ise robomatemaatika ülesandeid välja mõelda ja kui aeg seda võimaldab, siis võiks seda neile ka lubada.

Teises töötoas valmistasid lapsed seepi ja said tutvuda postkaardikoguga. Lastele tutvustati postkaartide kogumise põhjuseid ja nendega kaasas käivaid lugusid, mis tekitavad kogjas seoseid isiklike mälestustega. Saime teda, et mõned koguvad postkaarte teemade järgi – olgu selleks siis kindel ajaperiood, piirkond, tegevus, ajalooline koht või sündmus. Omajagu nostalgiat ärkas isegi õpetajates. Mõned vanaaegsed postkaardid olid veel Eesti Vabariigi aegsedki. Iga laps sai valida oma lemmiku postkaardi.

7.-9. klasside õpilastel toimus õppekäik Tootsi ettevõtetesse. Külastati kohalikku metalliettevõtet OÜ Balmec Forest ja tekstiiltoodete tootmisega tegelevat ettevõtet OÜ Betamar. Õpilased said teada, milliseid tooteid meie väikeses Tootsi alevis kohapeal valmistatakse ja laia maailma eksporditakse. Põnevamad maad olid näiteks Uruguay, Brasiilia ja Saksamaa.

Loodame, et suutsime Tootsi koolis Eesti Vabariigi presidendi Alar Karise algatusele anda piisava hoo, et ühiselt välja tuua õpetajate igapäevatöö paremini avalikkuse tähelepanu alla. Huvitav ja inspireeriv algatus juhatab meie juurde uusi kogukonna inimesi, kelle uudishimu uute teadmiste vastu on meil õnnestunud sütitada. Oluline oli juhtida sel päeval õpilaste tähelepanu väärt infoallikatele, toetada nende õpimotivatsiooni ja aidata neil navigeerida suures infoookeanis. Tähtis on luua õpilastele võimalus küsida küsimusi ja aidata neile leida vastuseid uue formaadina.

> ***Kutsusime uudishimu päeva raames külla ka asjatundjaid ning 23. novembril käiski Tootsi lasteaed-põhikoolis külas Teadusteater.***
>
> ***Olga Kaljuste***
> *õpetaja*

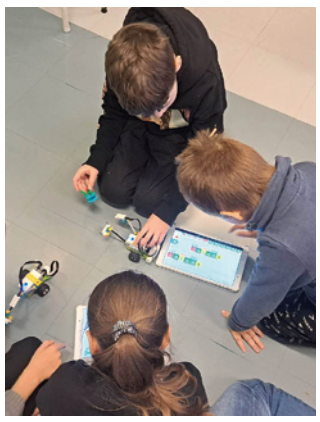

INGA RAUDSEPP
Tootsi lasteaia muusikaõpetaja

Uudishimu päevast kuuldes, võeti Tootsi lasteaias vastu otsus, et oleme terve nädala uudishimulikud. Nii uuritigi **esmaspäeval** perepäeval Tootsi kaarti ja otsiti aaret. **Teisipäeval** uurisid Naerupesa rühma lapsed vana kella – kohe terve kella sisemus võeti osadeks. Päikeselapsed käisid õpetaja Ene kodutalus kodulinde uudistamas. **Kolmapäeval** tehti huvitavaid katseid – sidrun, sooda ja toiduvärvid kokku ja joonistama! **Neljapäeval** oli külas Päästeamet. Nii mõnigi laps soovis pärast seda külastust tuletõrjujaks saada. **Reede** oli taas põnev keemia osas. Laual olid: kartul, muna, sool ja vesi. Õue võeti kaasa luubid – küll see maailm oli suur ja huvitav!

Aasta küla 2022: Suurejõe

TOIMETUS
küsimustele vastas Suurejõe rahvamaja juhataja ja 2022. aasta sädeinimese nominent, Heldi Raude

18. novembril toimus Kadjaste vabaajakeskuses Pärnumaa Kodukant poolt korraldatud aasta suursündmus. Tiitleid jagati neljas erinevas kategoorias: Pärnumaa aasta sädeinimene, tegus noor, tegus maapere ja aasta küla. Nendest suisa 3 võitu tuli Põhja-Pärnumaa valda. Toimetus uuris selle õhtu suurfavoriidi – aasta küla tiitli pälvinud Suurjõe küla – senise käekäigu ja tulevikuplaanide kohta.

Kas olite Suurejõe küla nominatsioonist teadlik või tuli see üllatusena?

Nominendiks esitamisest olime teadlikud. Kindlasti on Pärnumaal palju teisi aktiivseid külasid, kes samuti tunnustust väärivad, kuid valituks osutumine „Aasta küla 2022" tuli üllatusena.

Mida peate Suurejõe küla jaoks kõige olulisemaks või suuremaks saavutuseks ja milliseid tegevusi/üritusi tooksite veel esile?

Valla omandis oleva kinnistu taotlemine külaseltsi MTÜ Helila kasutusse, kaasava eelarvega lastele ja noortele koosolemise, mängimise ja enda arendamise võimaluse loomine avalikuks kasutuseks mõeldud mänguväljaku-külaplatsiga, pikki aastaid rahvamaja ümber koondunud aktiivsete elanike taidlusringid (käsitöö-, laulu- ja muusikakollektiivid, tantsuringid, näitering jms.) Kaasatud on ka naaberkülade elanikud, näiteks Kaansoo jt. Koos külaseltsiga korraldasime jaanipäeva, mis oli väga rohke osavõtuga. Käesoleval aastal valmis Suurejõe küla magnet.

Millises vanusegrupis külaelanikud on kõige aktiivsemad ja kuidas hindate küla aktiivsust tervikuna kümne palli skaalal?

Kõige aktiivsemad on eakad, see on tingitud ka sellest et Suurejõe rahvamajas käib koos 4 huviringi ja Vändra piirkonna erivajadustega inimesed. Aktiivsed on ka keskealised elanikud ja viimasel ajal paistavad aktiivsusega silma noored lastega pered. Aktiivsust saab alati tõsta.

Palun kirjeldage, millisena näete Suurejõe küla järgmise viie aasta pärast?

Viie aasta pärast on Suurejõel mitmete võimalustega külaplats (laste mängulinnak, välijõusaal, korvpallirõngad, võrkpalliplats, jalgpalliväljak, grillimise koht. Suurejõe rahvamaja on renoveeritud ning veel rohkem piirkonna elanikke leiab tee rahvamajja ringides osalema ning üritustele. Suurejõele on juurde kolinud palju noori lastega perekondi.

Kes veel kuuluvad Suurejõe küla tegusasse meeskonda, kellega aktiivset külaelu planeerite ja edendate?

Külaseltsi juhatusse kuuluvad Liivi Vähesoo, Helbe Tamm, Karin Madisson, Heldi Raude. Lisaks mitmed noored lastega pered, kes aitavad heakorrastada külaplatsi ning annavad head nõu edaspidisteks tegevusteks.

Milline roll on külaelu arendamisel olnud vallal ja millist koostööd ootate tulevikus?

Vald eraldas külaseltsile kinnistu tasuta kasutamiseks. Väga oluline on rahvamaja tegutsemise võimaldamine, see on pärandkultuuri säilitamise, kooskäimise ja info vahetamise koht. Loodame, et jätkuvad MTÜ-de toetused. Teede ja tänavavalgustuse arendamine ja korrashoid. Edaspidi võiks rahvamaja olla kriiside puhul majutuse koht.

Milline on külaseltsi lähiaastate tegevusplaan või ootused aktiivse külaelu arendamisega jätkamiseks?

Planeerime korrastada ujumiskoha, projekti toetuse eraldamisel soetame mururaideri, et hooldada avalikku külaplatsi, täiendada mänguväljakut uute atraktsioonidega, korraldada ühiseid sündmusi piirkonna elanike liitmiseks, koostöö tegemine teiste valla MTÜ-dega.

Aasta sädeinimese tiitli pälvis Marko Looring Libatse külast ning tegusaks maapereks kuulutati Tiina ja Toivo Heidemann Kadjaste külast. Tegusa maanoore tiitel läks Saarde valda ja selle pälvis, Johanna Tammist. Soovime nii Suurejõe külale kui ka kõigile äramärkimist leidnud inimestele palju õnne, jaksu ja tahet jätkata! •

Suurejõe rahvamaja lauluansambel Humala.
1. rida vasakult: Epp Kont, Heldi Raude, Tiia Kruusma, Helbe Tamm, Liivi Vähesoo, Riina Kirkmann
2. rida vasakult: Ellen Kupar, Alar Privits, Ain Pertel, Arno Tamm

Unustamatu, Andrus Ütt

(27.09.1961 - 13.11.2022)

Andrus Ütt asus Juurikaru Põhikoolis tööle 28. juulil 1989. aastal. Aja jooksul on tema anda olnud füüsika, keemia, ajaloo ja ühiskonnaõpetuse tunnid. Lühikese perioodi sai ta proovida ka koolidirektori ametit. Kooli ajalukku läks ta kui Juurikaru Põhikooli I lennu klassijuhataja. Just tema algatas 20 aastat tagasi kooli õpilastele viktoriinide sarja, mis kestis tänase päevani. Igal aastal oli koolipere jaoks oodatud sündmus Eesti Vabariigi sünnipäeva puhul peetud kõne õpetaja Andruselt.

Alates 2002. aasta 1. septembrist asus Andrus Ütt paralleelselt tööle ka Pärnjõe koolis. Koos temaga jõudis viktoriinisari ka Pärnjõe õpilasteni. Aga eelkõige said Pärnjõe õpilased endale ühe ääretult laia silmaringiga, ladusa sõnaseadmisoskuse ja rahuliku meelega õpetaja, kes aeg-ajalt nii mõnegi laiskvorsti või korrarikkuja oma teravmeelse, mõnusa huumoriga vürtsitatud väljaütlemisega „paika pani". Laste endi sõnul jääbki õpetaja Andrus neile igaveseks meelde kui inimene, kellega koos veedetud aeg tegi päeva paremaks ja kes „teadis absoluutselt kõike". Põnevad olid tema reisimeenutused mitmetest riikidest, mida ta oli külastanud ja kirjeldused seal maitstud kohalikest toitudest. Heast muusikast ja toidust pidas Andrus ikka lugu, tema poolt mõnele töökaaslasele sünnipäeva puhul kaetud pidulaual leidus alati oma kätega valmistatud üllatavaid hõrgutisi.

Oma pikkade tööaastate jooksul on õpetaja Andrus korduvalt õpilaste poolt valitud Juurikaru kooli aasta õpetajaks. Kahes väikeses maakoolis töötatud aastate eest tunnustas Põhja-Pärnumaa vald 2021. aastal Andrus Ütti valla aukirjaga. 2022. aasta õpetajate päeva puhul Pärnumaa koolides toimunud küsitluse tulemusena osutus just õpetaja Ütt Pärnjõe kooli õpilaste lemmikõpetajaks.

Meie hulgast nii ootamatult lahkunud haruldast inimest ja elutarka õpetajat jäävad igatsema kõik Juurikaru ja Pärnjõe koolide töötajad, praegused õpilased ja vilistlased. Meid valdavad tunded oskas üks 8. klassi tüdruk kokku võtta väga lihtsasse, aga südamlikku lausesse: „Ma olen tänuliknende aastate eest, mis sain temaga veeta." Head teed, Andrus! Me ei unusta sind ...

Juurikaru Põhikool
Pärnjõe Kool

Küünalde töötuba. Pildi autor: Kertu Tiismaa

Suurejõe perepäev

KARIN MADISSON

Ilusal ja lumisel 19. novembril toimus Suurejõe rahvamajas perepäev.

Rahvamajast sisse astudes oli tunda mõnusat, kuuma glögi hõngu ja kuulda pannkookide särisemist pannil. Vaikselt käis ka sumin töötubades. Seekord oli üritusel lausa neli töötuba:

- küünalde meisterdamine,
- jõuluehte tegemine,
- unenäopüüdjate töötuba,
- piparkookide kaunistamine.

Kogu ürituse vältel sai käia jõulunurgas imeilusaid pilte tegemas. Enda keha sai kinnitada Cubanelle kohvikus koogi ja pannkookidega ning uudistada perepäeval müügil olevaid tooteid.

Pisikesest müügipäeva ideest kasvaski äge perepäev, mis sai teoks tänu Suurejõe rahvamaja, MTÜ Helila ja Anne Lubergile.

Suur aitäh meie töötubade juhendajatele: Ann Antvärki jõuluehted, Marit Mäekivi küünalde töötuba, Magusuni unenäopüüdjad ja fotograaf Kertu Tiismaale. Aitäh ka Paberikaunitarile kes tuli meile oma tooteid tutvustama.

Eriline tänu ja kiitus kõigile osalejatele väga toreda päeva eest! •

Pensioniikka jõudnud inimeste maksuvaba tulu tõuseb 704 euroni

Alates 1. jaanuarist 2023 kehtib vanaduspensioniikka jõudnud inimestele maksuvaba tulu keskmise pensioni ulatuses ehk 704 eurot. Ühtlasi tõuseb pensioni baasosa uuest aastast 20 euro võrra.

Sotsiaalkaitseminister, Signe Riisalo sõnul on järgmise aasta algusest jõustuv pensionitõus ja keskmise pensioni ulatuses kehtiv maksuvaba tulu olnud viimasel kahel aastal vaid osa sammudest, mida oleme teinud, et tagada meie vanemaealistele turvatunne. „Nii tõstsime sel sügisel üksi elava pensionäri toetuse 115-lt eurolt 200-le eurole, viime läbi üldhooldusreformi, mille tulemusel muutub hooldekodu koht järgmise aasta juulikuust inimese jaoks taskukohasemaks ning ühtlasi jõustus sel sügisel hakkamasaamist toetav 50-eurone ühekordne toetus muuhulgas vanaduspensioni eas pensionäridele. Mul on hea meel, et oleme nõnda lühikese aja jooksul sellised muudatused suutnud ellu kutsuda ning tean, et töö vanemaealiste heaolu nimel jätkub igal juhul," selgitas Riisalo.

Sotsiaalkindlustusameti peadirektor Maret Maripuu sõnul on tegemist olulise muudatusega, sest edaspidi on keskmine vanaduspension tulumaksuvaba. „Praegu kehtib pensionäridele üldine maksuvaba tulu 500 eurot, mis sissetuleku kasvades hakkab vähenema. Jaanuarist on aga vanaduspensioniikka jõudnutele maksuvaba tulu 704 eurot ning see ei muutu ka siis, kui pensionär jätkab tööl käimist. Seega saavad kõik vanaduspensioniealised, kelle pension on järgmisel aastal üle 500 euro, jaanuarist kätte pisut rohkem raha," selgitas Maripuu.

Maksuvaba tulu muudatus on seotud inimese vanusega – 704 eurone maksuvaba tulu kehtib ka neile, kes on otsustanud pensionile jäämise edasi lükata. Sama kehtib ka neile, kes jõuavad vanaduspensioniikka 2023. aasta jooksul. Pensionäridele, kes pole vanaduspensioni eas (nt eripensioni saajad), jääb kehtima senine maksuvaba tulu süsteem.

Kui varasemalt sai vanaduspensioniealine inimene ise otsustada, kas ta soovib või ei soovi maksuvaba tulu pensionilt kasutada, siis järgmisest aastast seda valikuvõimalust enam ei ole.

Alates 2023. aasta jaanuarist arvestab sotsiaalkindlustusamet igakuiselt vanaduspensionieas inimese pensionile maksuvaba tulu kuni 704 eurot kuus. See tähendab, et kui inimese brutopension on alla 704 euro, siis sellelt tulumaksu maha ei arvata. Selleks ei ole vaja eraldi sotsiaalkindlustusametisse pöörduda või avaldust esitada. Pensioni brutosummaga saab tutvuda riigiportaalis www.eesti.ee.

Töötavad pensionärid, kes on jõudnud või jõuavad vanaduspensioniikka 2023. aasta jooksul ja kelle pension on väiksem kui 704 eurot, saavad maksuvaba tulu kanda üle ka oma töötasule. Selleks tuleb esitada tööandjale avaldus ning ära märkida maksuvaba tulu kasutamata osa summa, mida tööandja arvestab inimesele väljamakseid tehes. Summa õigsuse eest vastutab töötaja. Kui töötaja ei oska maksuvaba tulu kasutamata osa välja arvutada või ei soovigi seda töötasult kasutada, siis tuleb järgmise aasta tuludeklaratsiooniga maksuametilt tulumaksu tagasi saamiseks anda tööandjale teada, et ta ei soovi maksuvaba tulu töötasult kasutada.

2023. aastal on vanaduspensioniiga 64 aastat ja 6 kuud. Tuleval aastal jõuavad vanaduspensioniikka inimesed, kes on sündinud enne 1959. aasta 1. juulit.

Info maksuvaba tulu kohta tulude üleselt on näha maksu- ja tolliameti e-teeninduses.

Oma pensioni brutosummaga on võimalik tutvuda logides sisse kodanikuportaali eesti.ee ja valides „Minu andmed" -> „Toetused ja pensionid" -> „Mulle arvestatud pensioni, toetuste ja hüvitiste vaatamine".

Loe lisaks maksuvaba tulu muudatuste kohta sotsiaalkindlustusameti kodulehelt.

Küsimuste korral palub Sotsiaalkindlustusamet kirjutada e-postile info@sotsiaalkindlustusamet.ee, pöörduda iseteeninduse kaudu või helistada infotelefonil 612 1360. Lisaks palutakse arvestada võimaliku ooteajaga.

Sotsiaalkindlustusamet

MAKSUVABA TULU VANADUSPENSIONIEAS

Alates 1. jaanuarist **2023** kehtib vanaduspensioniikka jõudnud inimesele maksuvaba tulu **keskmise pensioni** ulatuses ehk **704 eurot**. See tähendab, et sotsiaalkindlustusamet ei pea enam kinni tulumaksu pensionilt, mis on väiksem kui 704 eurot, ja inimene saab rohkem raha kätte. Kui pension on suurem, siis sotsiaalkindlustusamet peab kinni tulumaksu 704 eurot ületavalt osalt.

Vanaduspensioniikka jõudnud inimese maksuvaba tulu on **2023. aastal 8448 eurot** ning seda sõltumata inimese aastatulu suurusest. See on oluline muudatus, sest varasemalt kehtis vanaduspensioniikka jõudnud inimesele üldine maksuvaba tulu, mis aastatulu kasvades vähenes ja võis tuludeklaratsiooni alusel tuua inimesele kaasa tulumaksukohustuse.

Uuest aastast on aga vanaduspensioniikka jõudnud inimesele maksuvaba tulu kindel summa 704 eurot kalendrikuus

1 kuu = 704 € (2023. a)

ja 8448 eurot aastas ning see ei muutu ka siis, kui pensionär jätkab töötamist ja saab lisaks pensionile töötasu.

1 aasta = 8448 € (2023. a)

! Maksuvabale tulule vanaduspensionieas on õigus ka inimesel, kes jõuab vanaduspensioniikka 2023. aasta jooksul.

KOLM STSENAARIUMI

1 Olete jõudnud vanaduspensioniikka ja saate sotsiaalkindlustusametilt pensioni

Sotsiaalkindlustusamet **arvestab Teie pensionile automaatselt** maksuvaba tulu keskmise vanaduspensioni ulatuses, mis on 2023. aastal 704 eurot kuus. Te ei pea selleks sotsiaalkindlustusametile esitama avaldust.
Näiteks kui teie pension on 2023. aasta jaanuaris 800 eurot, siis sotsiaalkindlustusamet peab 96 eurolt (800-704) kinni tulumaksu 19,12 eurot ning Te saate kätte 780,80 eurot.
Kui 2023. aastal on Teie pension väiksem kui 704 eurot, siis pensionikeskus saab kasutamata maksuvaba tulu jäägi arvestada Teie II samba väljamaksetele, mis maksustatakse tulumaksuga määras 10%. **Te ei pea ka selleks esitama avaldust.**

2 Olete vanaduspensionieas ja töötate

Kui 2023. aastal on Teie pension ja II samba väljamakse, mis maksustatakse tulumaksuga määras 10%, kokku väiksem kui 704 eurot, siis saate kasutamata maksuvaba tulu jäägi arvestada oma töötasule. Te peate selleks esitama **tööandjale avalduse ja ära märkima maksuvaba tulu jäägi**, mis tööandja võib Teie töötasule arvestada.
Näiteks kui Teie pension on 600 eurot ja töötasu 800 eurot, siis sotsiaalkindlustusamet arvestab pensionile maksuvabatulu 600 eurot. Maksuvaba tulu jääki 104 eurot (704-600) saate rakendada oma töötasule. Selleks peate Te tööandjale esitama avalduse. Tööandja peab 696 eurolt (800 – 104) kinni tulumaksu 139,20 eurot ning Te saate kätte 660,80 eurot.
Maksuvaba tulu kasutamist saate kontrollida **e-MTAs** rubriigis "Minu sissetulekud".

3 Te töötate ja jõuate vanaduspensioniikka aasta jooksul

Tööandja arvestab alates 2023. aasta jaanuarist Teie töötasule maksuvaba tulu kuni 704 eurot. **Te peate selleks esitama tööandjale avalduse** ja ära märkima maksuvaba tulu summa, mis tööandja Teile arvestab.
Kui Te jõuate aasta jooksul vanaduspensioniikka ja hakkate saama vanaduspensioni, siis arvestab sotsiaalkindlustusamet automaatselt Teie pensionile maksuvaba tulu.
Teil tuleb tööandja juures oma maksuvaba tulu avaldus ära muuta, et Teile ei arvestataks maksuvaba tulu lubatust rohkem.
Täpsem info maksu- ja tolliameti kodulehel erakliendi rubriigis "Maksuvaba tulu vanaduspensionieas".

Lääne päästekeskuse operatiivsündmused novembris

ANDRA VÄÄRTMAA
Päästeameti kommunikatsioonijuht

4. novembril kell 14.05 sai Häirekeskus teate, et Pärnus Pärlimõisa tee ääres võsa sees põleb mitu aiamaja, mille lähedal on veel majakesi. Päästjate kohale saabudes põles kaks aiamaja mõõtmetega 5x5 meetrit. Pärnu, **Halinga ja Pärnu-Jaagupi päästjad** lokaliseerisid põlengu kella 14.44ks, misjärel tegeleti järelkustutustöödega ning jälgiti olukorda. Tulekahju kustutati kella 15.24ks.

Kell 17.02 kutsuti päästjad uuesti Pärlimõisa teele, kus oli süttinud järgmine aiamaja. Päästjad kustutasid põlengu kella 18.00ks. Majake mõõtmetega 7x7 meetrit hävis tules täielikult. Esialgsetel andmetele võis tegemist olla süütamisega.

Samal õhtul **kell 21.05** sõitsid päästjad **Põhja-Pärnumaa valda Tarva külla**, kus metsseakari oli sõiduautole ette jooksnud. Päästjad puhastasid sõidutee autojuppidest. Õnnetuses hukkus neli metssiga.

9. novembril kell 10.12 kutsuti päästjad **Põhja-Pärnumaa valda Libatse külla**, kus korteris töötas suitsuandur ja tunda oli suitsu lõhna. Päästjad tuvastasid, et tulekahju ei olnud vaid tegemist oli toidukõrbemisega. Päästjad eemaldasid pliidilt kõrbenud toidu ja ventileerisid trepikoja ja korteri. Kuna korteriomanik tundis end halvasti, vaatas kiirabi ta kohapeal üle.

18. novembri hilisõhtul teatati Häirekeskusele **kell 22.46** põlengust **Põhja- Pärnumaa vallas Langerma külas**, kus põles maja lahtise leegiga. Kell 22.56 sündmuskohale saabunud päästjad alustasid kustutustöödega ja sisenesid kohe põlevasse hoonesse. Esmase info kohaselt võis majas olla ka inimene. Kell 23.17 leiti kustutustööde käigus hukkunud, vanem mees. Tulekahju lokaliseeriti kell 23.40 ja kustutati lõplikult öösel kell 02.41. Hoone hävis tules peaaegu täielikult. Kustutamise tegi keeruliseks maja ehituslik eripära: palkmaja oli kaetud krohvplaadiga ning tulepesad olid pugenud plaadi ja palkseina vahele. Kuna tuli levis mööda tuulekaste ja sarikaid, siis pidid päästjad ka katuse umbes 90 protsendi ulatuses lahti võtma. Maja külge ehitatud kuur tulekahjus kannatada ei saanud. Kustutustööde ajal suitsuanduri signaali päästjad ei kuulnud. Hommikul kell 7.19 käisid päästjad põlengukohta üle vaatamas, kuid rohkem tulepesasid ei avastatud. Kustutustöödega tegelesid Märjamaa, Pärnu, **Pärnu-Jaagupi kutselised ja Halinga vabatahtlikud päästjad**. Tulekahju tekkepõhjuse ja suitsuanduri olemasolu hoones selgitab välja edasine uurimine.

19. novembril kell 13.26 sõitsid päästjad uuesti põlengukohta, sest korstna ümber oli hakanud uuesti tossama. Päästjad avasid korstna juures laekonstruktsioonid ning kustutasid põlengu, milleks kulus kolm tonni vett

21. novembril kell 12.43 toimus puksiirauto ja rekaga liiklusõnnetus **Põhja-Pärnumaa vallas Kangru külas Tallinn-Pärnu-Ikla maanteel**. Päästjad paigaldasid veokist välja valguva kütuse kogumiseks vanni ja kohale kutsuti ka Pärnu keemiahaagis. Päästjad pumpasid kütuse ümber mahutisse ning kogusid maha valgunud kütuse käepäraste vahenditega kokku. Kuna mõlemad sõidusuunad olid kinni, paluti politseid kiiresti liiklust reguleerima. Kella 13.19ks avati üks sõidusuund. Kiirabi vaatas kannatanud üle, kuid keegi haiglaravi ei vajanud. Sündmus lõpetati kella 14.03ks ning maantee vabastati liiklusele. Sündmuskohal olid tee väga libe ning sellest teavitati ka tee hooldajat.

Korstnapühkija hoiatab: ohtu seavad end need, kes on juba aastaid kütnud!

MAXIM TUUL
AS G4S Eesti kommunikatsioonijuht

Jürmo Piberman on töötanud korstnapühkijana 11 aastat ning näinud korstnaid, mille seisukord on uskumatult halb. Usutluses rääkis ta, millised valed kütmisharjumused on inimestele vanast ajast sisse juurdunud ning mida ta neile soovitab.

Kui tihe töögraafik teil on?

See oleneb hooajast. Inimesed on harjunud mõtlema kütteseadmete puhastamisele enne kütteperioodi algust ehk sügiseti. Kuna mul on palju püsikliente, siis on töö aasta suhtes üsna võrdselt jaotunud – olen õpetanud inimesi, et korsten tuleks üle vaadata korra aastas. Samas on ooteaeg ikkagi sügiseti paar kuud, kevadel kuu aega.

Kui tihti näete väga halvas või ohtlikus seisus korstnaid?

Kuna minu kliendibaas on püsiv – 70–80% inimestest on mind ka varem kutsunud, siis on neil kütteseadmetega hästi. Aastas näen kokku 30 kuni 40 ohtlikku kütteseadet. Seal mängivad rolli erinevad tegurid.

Mis võib inimesele ohtu kujutada?

Üks on korstna ots – see võib olla lagunenud ja tihendatud põlevmaterjaliga, näiteks vahu või makrofleksiga. Teisalt võivad olla mõrad korstna pööningule jäävas osas või on puitkonstruktsioonid liiga lähedal ja võivad süttida. Ohtlikud võivad olla ka ühenduslõõrid, mis ühendavad kütteseadet ja korstent. Kui need on kinni kaetud ja ma ei saa vaadata, kas on tekkinud mõrasid, kust võib kuumus ja suits sisse pääseda. Lisaks võib tekitada ohtu küttekolle ise – mõningate ahjude puhul on küttekolded lagunenud ja ahju lagi varisemisohtlik. Lisaks olen näinud läbipõlenud sauna- ja praeahjusid või katkiseid pliidiplaate, mis võivad tekitada ohu kütmise ajal. Kuumus kandub edasi põlevmaterjalidesse või läheb suits tuppa. Eriti halb on olukord, kui tuppa jõuab lõhnatu ja värvitu vingugaas, mis võib inimesele juba eluohtlik olla.

Kuidas vingugaas tuppa jõuab?

Vingugaas tekib enamasti siis, kui küttekolle on katki. Et seda ei juhtuks, peab kogu küttesüsteem olema terve ja ilma pragudeta, sest ka läbi pragude võib vingugaas tuppa pääseda. Teine võimalus on see, et siiber suletakse liiga vara – nii takistatakse vingugaasi tee korstnasse ning see jõuab hoopis eluruumidesse. Siibri tohib sulgeda alles siis, kui kõik söed on kustunud. Vanast ajast on inimestel millegipärast arvamus, et kui söed on all, siis peaks siibri sulgema, et mitte korstna kaudu sooja välja lasta. See on vale! Ohtu seavad end need, kes on juba aastaid kütnud ja muutuvad liiga julgeks. Need, kes on endale alles hiljuti kütteseadme soetanud, on tihti palju ettevaatlikumad.

Mida te visiidi jooksul kontrollite?

Kõigepealt uurin, kuidas on aasta läinud ja kas on mingeid muresid. Uute puhul võtan ka läbi, kas teatakse, kuidas siiber töötab, kuidas ahju kütta ja sulgeda. Tavaliselt tekib inimestel küsimus, kui palju puid alla panna ja kui tihedalt tuleks kütta. Seejärel puhastan korstna tahmast – selle kogunemisel võib korsten süttida, teisalt on tahm ka soojusisolaator. Kui tahma on liiga palju, ei saa seade korralikult soojendada. Iga objekti lõpus annan ülevaate kütteseadmete üldisest ohutusest. Kui mingi kütteseade on väga halvas seisus, siis teen Päästeametile ettepaneku, kellel on õigus selle seadmega kütmine keelata.

Kui sul on plaanis kutsuda koju korstnapühkija, tuleks enne visiiti ajada korda järgmised asjad:

- võimalda korstnapühkijale juurdepääs kõigile küttesüsteemi osadele;
- veendu kõigi ligipääsuvõtmete olemasolus enne korstnapühkija tulekut;
- eemalda küttekolde ja puhastusavade lähedusest mustust kartvad esemed;
- veendu, et korstnapühkija saabumise ajaks on korsten ja kütteseadmed jahtunud ning kolded põletamata jäänustest vabad;
- taga ohutu ligipääs korstnale.

Isegi kui korstnapühkija on seadmed üle vaadanud, siis tuletame meelde, et alates selle aasta märtsist on vingugaasiandur kohustuslik ka tahkekütteseadmega hoonetes, kus on näiteks ahi, pliit või kamin.

G4Si standardlahenduste divisjoni direktor Tarmo Pärjala toob näite, kui salakavala vaenlasega vingugaasi näol tegemist on. “Meil on ette tulnud juhtumeid, kus tänu vingugaasianduri paigaldusele on inimesed avastanud, et nende eluruumides on pikemat aega olnud vingugaas. Inimesed on kurtnud pärast anduri paigaldamist, et andur annab kogu aeg häiresignaali. Põhjuseks pole selliste juhtumite puhul mitte rikkis andur, vaid vingugaas eluruumis. Sellisel juhul tulekski kutsuda korstnapühkija, kes vaataks üle küttekehad või kütmisviisid. Kuigi väikese CO kontsentratsiooni puhul ei pruugi inimene kohe ennast halvasti tunda, siis pikemaajaliselt on see ikkagi tervisele kahjulik.”

Turvalist ja mõistlikku kütteperioodi kõigile!

26. MAAKONDLIK KÜLAPILLIMEESTE KOKKUTULEK

3. detsembril kell 12.00
Pärnu-Jaagupi Rahvamajas

Kokkutuleku raames annab kontserdi lõõtspillimängija Kristi Kool

Olete oodatud

8.12.22 kell 13.00

Kaisma rahvamajas

eakate jõulukoosviibimine.

Külla tuleb Jaan Kirss.

eelregistreerimine kuni 5.12.22.
lmbi 5155931

PÕHJA-PÄRNUMAA VALLA NOORTE TUNNUSTAMISÕHTU "NOORTELE TÄNU!"

9. detsembril
kell 17.00

Vändra Kultuurimajas
Kavas:
Pidulik osa- noorte tunnustamine
Esineb AG
Disko
Head ja paremat pakub kohvikus SUGAR MAGIC OÜ (varu taskuraha)
Fotonurk

Tule kindlasti ja registreeri eelnevalt enda piirkonna noorsootöötaja või huvijuhi juures

Õhtu lõpp 22.00

Põhja-Pärnumaa vald

Liana Zeigo & Ragnar Häide duo

ja tassike teed

Kaisma rahvamajas
11.12.22 kell 17.00
Pilet 10 eurot

Vändra Kultuurimajas
koolitus

"JÕULUSEADE VALMISTAMINE"

Koolitajaks tunnustatud florist Anu Pindsoo

11. detsembril
kell 11.00
Koolituja omaosalus 20 €
(Tõstab Vändra Kultuurimaja)
Oma osalemissoovist anna teada
marika.kyyts@pparnumaa.ee
6. detsembriks
Kohtade arv on piiratud!

Kaasa võta: oksakäärid, lõikelangid, langid, kindad, millega oleks hea oksi traatida (vajadusel pöörd) Muu vajaminev materjal (s.h. elustilled) on koolitaja poolt. Kõik oma kätega tehtu saad koju kaasa! :)

Pärnu-Jaagupi Rahvamajas

VABA LAVA

13. detsembril kell 18.00

Tule kuula, laula ja tantsi kaasa!

Võta pill ühes!

Made with PosterMyWall.com

Halinga piirkonna eakate jõuluootuse koosviibimine

14. detsembril algusega kell 13.00
Pärnu-Jaagupi Rahvamajas

Osalemisest anna teada
hiljemalt 5. detsembril
tel 5303 5965, Triin

Sündmus on tasuta!

Lisaks esinejatele
on oodata ka Jõuluvana

Eakate
JÕULUPIDU
2022

15. detsembril
kell 18.00
Vändra Kultuurimajas

Esinevad
Sirje ja Rein Kurg

Osalustasu 10 €
(sisaldab jõulupraadi) tasuda
9. detsembriks Popi poes
Lea Tiismaale

Pühapäeval, 18.detsembril 2022 kell 13.00
Suurejõe Rahvamajas

EAKATE JA PUUETEGA INIMESTE

JÕULUPIDU

Eeskava eakate huviringidelt.
Tantsumuusikat teeb muusikakollektiiv KRESS

Sissepääs tasuta

Osalemise soovist teata 11.detsembriks
tel. 5120893 Heldi või 53323326 Olga

Toetab Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus

KINO Vändra kultuurimajas

Pühapäev, 4. detsember
kell 14.00 „Üle linna Vinski" (kogupere)

Pühapäev, 11. detsember
kell 14.00 „Erik Kivisüda" (kogupere)

Reede, 16. detsember
kell 19.00 „Avatar: vee olemus" (seiklus)

Kolmapäev, 21. detsember
kell 19.00 „Avatar: vee olemus" (seiklus)

Reede, 23. detsember
kell 14.00 „Saabastega Kass: Viimane Soov" (animatsioon)

Kolmapäev, 28. detsember
kell 14.00 „Saabastega Kass: Viimane Soov" (animatsioon)
kell 19.00 „I Wanna Dance With Somebody" (draama, muusika)

Kino piletihind 5 €; õpilane, pensionär 4 €
Kinokavas võib tulla muudatusi!

Jälgi Vändra Kultuurimaja Facebooki või valla kodulehte www.pparnumaa.ee

JULGUSTAN OTSIMA ÜHESKOOS LAHENDUSI

Aitan Põhja-Pärnumaa valla elanikke erinevates asjaajamistes ja juriidilistes küsimustes sh nõustamine/esindamine, võlgade ja pärimise teemad.

Tegutsen peamiselt Pärnu-Jaagupis ja vajadusel liigun meie valla piires. Tasu kokkuleppel.

Teie konfidentsiaalsus on tagatud, soovi korral sõlmime ka allkirjastatud konfidentsiaalsuskokkuleppe

525 5607 eva@erinvest.eu Eva Kruuse Volikogus | jurist, Eva Kruuse

SÜNDMUSED Vändra kultuurimajas

DETSEMBER 2022

4. detsembril kell 12.00 II advent. Esinevad Vändra Lasteaia lapsed.

11. detsembril kell 11.00 Jõuluseade valmistamise koolitus. Koolitaja omaosalus 20€.
Oma osalemissoovist anna teada 6. detsembriks. marika.kyyts@pparnumaa.ee

11. detsembril kell 17.00 Vändra raamatukogus III advent. Esinevad Vändra Hobikoor, dirigent Imbi Orav ja Suure-Jaani segakoor Ilmatar, dirigent Riina Vürmer-Mankin.

13. detsembril kell 9.00-11.30 Doonoripäev.

15. detsembril kell 18.00 Eakate jõulupidu. Esinevad Sirje ja Rein Kurg. Osalustasu 10 € (sisaldab jõulupraadi) tasuda 9. detsembriks Popi poes Lea Tiismaale.

17. detsembril kell 10.00 -14.00 Vändra JÕULUOTT. Meeleolu loovad lapsed ja lõõtsamees Lembit Link. Baaris on Naisseltsi kohvik ja lotterii. Üllatusi on ka! Olete oodatud! Vändra Naisselts.

18. detsembril kell 17.00 IV advent. Esinevad Vändra Muusikakooli õpilased ja õpetajad.

20. detsembril kell 19.00 Toomas Uibo ja Saara Piusi jõulukontsert „Ma hõljun taeva all"
Pilet 25€, sooduspilet 22€.

31. detsembril kell 20.00 Aastalõpu pidu 2022. Tantsumuusika ansamblilt TULV. Õhtut juhib ja plaate keerutab Sulo Särkinen. Piletid eelmüügis Vändra Kultuurimajas 29. detsembrini hinnaga 15€, pilet peoõhtul 20€. Kaasa võid võtta meelepärase söögi ja joogi. Avatud Baar!

Vändra Õigeusu Kirikus

26. dets kell 11.00 JÕULU JUMALATEENISTUS
Väike kontsert

EELK Vändra Martini Kirikus

Advendiaja jumalateenistused armulauaga pühapäeviti kell 11

24. dets kell 16.00 PÜHA JÕULUÕHTU JUMALATEENISTUS

25. dets kell 11.00 1. JÕULUPÜHA JUMALATEENISTUS

31. dets kell 11.00 Aastalõpu jumalateenistus armulauaga

Õpetaja Ants Kivilo tel 5396 0574

Vändra Raamatukogus avatud näitus „Vändra Martini Kirik 235 aastat"

Rahulikku jõuluaega kõigile!

Pärnu-Jakobi kiriku detsembrikuu teenistuste ajad

4. dets kell 14.00 II advendi jumalateenistus armulauaga

11. dets kell 14.00 III advendi jumalateenistus armulauaga

18. dets kell 14.00 IV advendi jumalateenistus armulauga

21. dets kell 10.00 Pärnu-Jaagupi Põhi- ja Muusikakooli kontsert-palvus

24. dets kell 15.00 Jõuluõhtu jumalateenistus

25. dets Kell 14.00 1. Jõulupüha jumalateenistus armulauaga

31. dets kell 15.00 Vana-aastaõhtu jumalateenistus armulauaga

Koguduse kantselei avatud K,N kell 10-16
Hingehoidja vastuvõtt eelregistreerimisega
R kell 10-16 (tel 5645 4310)

Koguduse a/a SEB EE381010902014020009
Koos hoiame kiriku avatuna!

TOOTSIS ASUV
BETAMAR OÜ

pakub tööd päästevestide õmblejatele

TULE TÖÖLE!
Töö ühes vahetuses Oskuspõhine töötasu
Lähiümbruskonnast tööle tulijatele kompenseerime ühistranspordi kulud

KÜSI INFOT! tel 501 3985 betamar@betamar.ee

MITMESUGUST

Pakume suuri ja väikseid **jõulukuuski** Pärnjõel. Sobiv puu on võimalik välja valida kuusepõllul või ette tellides mujal. **Tel 5330 5971**

Teostame kõiki lammutustöid, sisetöid ja välistöid. **Tel 5627 6785**

Ostan **nõukaaja esemeid**: portselanist-, klaasist nõud ja vaasid, keraamika, kunst, heliplaadid, raamatud, mänguasjad, mudelautod, hõbe jne. **Tel 580 30458**

Ostame Eesti parima hinnaga **kasvava metsa raieõigust**. Küsi pakkumist juba täna! **Tel 551 5513, 550 0343**; www.skpinvest.ee, info@skpinvest.ee

SIIN VÕIKS OLLA SINU REKLAAM*

Rohkem infot :
- valla veebilehelt **www.pparnumaa.ee**

või
- valla lehe toimetajalt **tel 5689 4985**

* reklaam on tasuline

LEIDA KÕDAR
Uduverest
31.05.1922 - 29.11.2002

Mälestame 20. surma-aastapäeval kallist ja head ema, vanaema ja ämma.

Galy, Kersti Sauelt ja Lilia Tallinnast

Jäi tühjaks koduõu ja tuba...

Meie südamlik kaastunne Sulle, kallis Tiiu, ema,

LEIDA EHALA
kaotuse puhul.

Vihtra eakate klubi

Mälestame kauaaegset õpetajat,

ANDRUS ÜTT'i

Avaldame kaastunnet lähedastele.

Juurikaru Põhikooli hoolekogu ja lapsevanemad

Oma suurepärast õpetajat,

ANDRUS ÜTT'i

mälestavad austusega

Juurikaru Põhikooli 2022. aasta lend

Seal kus sulgub eluraamat, Algab mälestuste maa ...

ANDRUS ÜTT

Mälestame head koolikaaslast ja avaldame kaastunnet lähedastele.

Vändra Keskkooli 53. lend ja klassijuhataja

Mõni hetk on elus valusam kui teine, mõni hetk on kohe väga, väga valus...

Ootamatult lahkus meie seast alati humoorikas ja abivalmis töökaaslane, mõistev ning heatahtlik õpetaja,

ANDRUS ÜTT

Avaldame siirast kaastunnet Üllele koos lastega ja kõigile lähedastele.

Pärnjõe Kooli töötajad ja õpilased

Seal kus sulgub eluraamat algab mälestuste tee...

Avaldame südamlikku kaastunnet Linda Kivestele kalli abikaasa

JÜRI KIVESTE
kaotuse puhul!

Töökaaslased Anne, Tiiu, Siiri ja Meeli

Ei, ta ei lahku Su juurest. Ta on Sinuga koos Sinu mälestustes, mõttes Sinu eluloos...

Kallis Linda!

Meie südamlik kaastunne Sulle, kalli abikaasa,

JÜRI KIVESTE
kaotuse puhul!

Vihtra eakate klubi

Mälestame

JÜRI KIVESTE
14.02.1946-26.10.2022

JAAN LEVANT
30.04.1940-29.10.2022

LUDMILLA TRUUVER
08.09.1944-30.10.2022

LEIDA LELBRET
03.06.1931-01.11.2022

JUTA OJAMÄE
16.03.1937-01.11.2022

VALTER ANDERSON
20.08.1937-04.11.2022

JAAK KONRAD
14.05.1938-06.11.2022

AIME MILÄNDER
14.09.1947-06.11.2022

MILLA BAUMANN
27.02.1938-07.11.2022

ÜLO KARTAU
06.08.1958-14.11.2022

ANDRUS ÜTT
27.09.1961-13.11.2022

KALLE ALEV
13.07.1960-17.11.2022

Õnne ja tervist, sünnipäevalapsed!

DETSEMBRIKUU SÜNNIPÄEVAD:

ELLI SOOSALU	20.12	94
ENDEL KIVISALU	27.12	94
AINO PERT	14.12	90
VIRVE-HERMINE KULDKEPP	20.12	90
VALDO LAAN	5.12	85
KALJU ORAV	6.12	85
VÄINO LEPLA	7.12	80
VIIVI-VILVE TAMMIK	11.12	85
VELJO LEPIK	14.12	85
VILMA LOSSMANN	16.12	85
LEIDI PÕDER	27.12	85
JUHAN ORAV	27.12	80
ANNE-LIIS JAANIS	29.12	80
VIIVI KRUUSMAA	30.12	80
EVI STIMMER	6.12	75
TOIVO TUOMAS ALANKO	10.12	75
RAIVO LENSMENT	14.12	75
KALJU ALTMÄE	23.12	75
KALEV ÕUNAID	23.12	75
JAAK VIGLA	25.12	75
SIRJE PINK	31.12	75
MARIIA TIURINA	4.12	70
TOIVO TAMMAI	4.12	70
ERIKA PERAJÄRV	4.12	70
REIN AASAVEE	5.12	70
RITA MARINKO	26.12	70
VALENTINA MÖLDER	27.12	70
SIRJE TOMSON	31.12	70

Sündis maailma väikene ime,
sai endale päris nime,
oma päikese, tähe ja tee,
paikse paiga kahe südame sees...

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Kätlin Õis ja Maidu Raudsepp perre sündis 19. oktoobril poeg, **Magnus Raudsepp**

Regina Mass ja Raiko Visnapuu perre sündis 30. oktoobril tütar, **Rosanna Visnapuu**

Melany Aidla ja Margus Raudsepp perre sündis 12. novembril tütar, **Marleen Raudsepp**

VALLA TEATAJA Hind 0,50 €

Põhja-Pärnumaa valla väljaanne.
Reklaame, teateid ja kaastöid ootame iga kuu **20. kuupäevaks e-postile ajaleht@pparnumaa.ee**

Vajadusel on toimetusel õigus kaastöid lühendada ja sõnastust redigeerida.

Kujundus-küljendus: Arma Koidu, valla lehe toimetaja
Trükk: HansaPrint OÜ, www.hansaprint.ee

ADVENDIKONTSERDID

VÄNDRA KULTUURIMAJAS

I ADVENT
27. NOVEMBER KELL 17.00
ESINEVAD LAULUÕPILASED JA VALGUSINGEL

II ADVENT
4. DETSEMBER KELL 12.00
ESINEVAD VÄNDRA LASTEAIA LAPSED

III ADVENT
11. DETSEMBER KELL 17.00
ESINEVAD VÄNDRA HOBIKOOR JA SEGAKOOR "ILMATAR" SUURE- JAANIST (VÄNDRA RAAMATUKOGUS)

IV ADVENT
18. DETSEMBER KELL 17.00
ESINEVAD VÄNDRA MUUSIKAKOOLI ÕPILASED JA ÕPETAJAD

KAUNIST JÕULUOOTUST JA KOHTUMISENI!

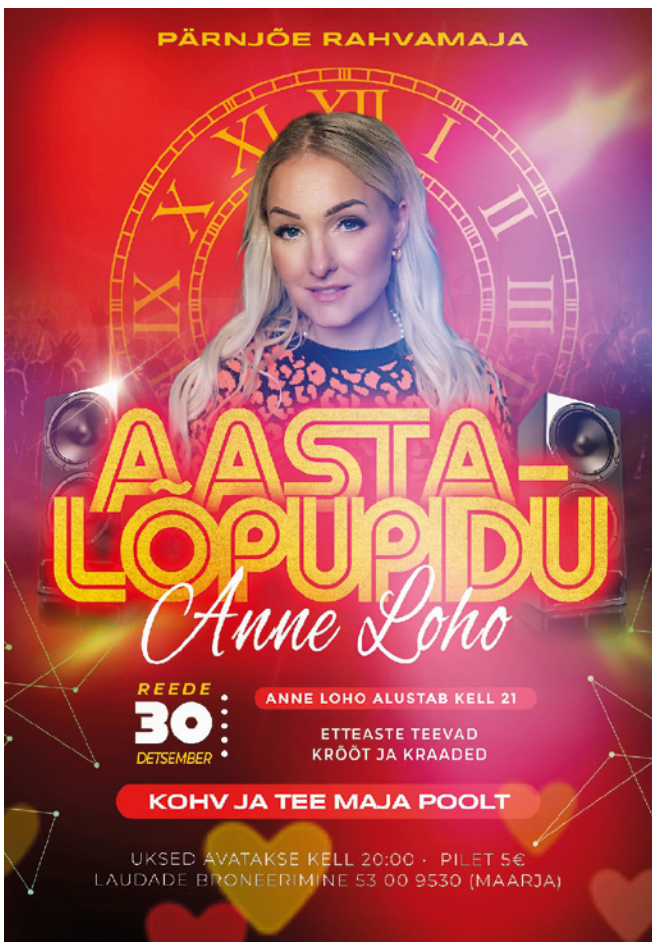

23.12.2022 kell 18.00
Kergu kirikus

Naisansambli ja Airi Allvee JÕULUKONTSERT